

Nam dobro znana
starodavna cerkvena
v Cordobi, po kateri
ima kraj Dolores
svoje ime.

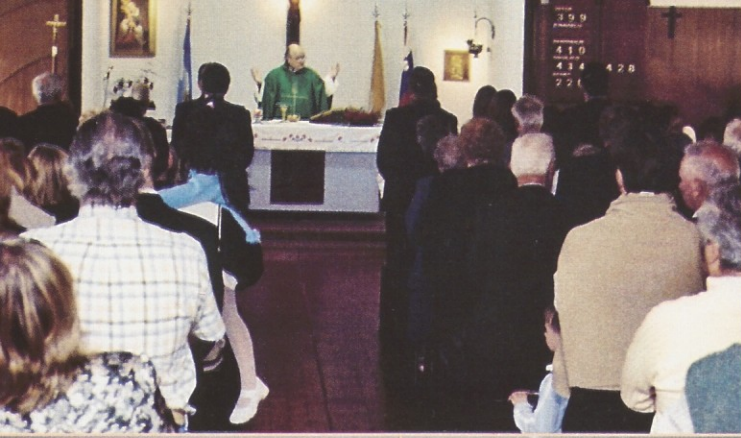
Foto Lučka Oblak Čop

Duhovno življenje

BUENOS AIRES LETO 77 +++ 1 - 2 • JANUAR - FEBRUAR 2010

42. Pristavski dan v Castelarju
Foto Lučka Oblak Čop

Izjemnost Rožmanovega lika

DR. IVO KERŽE

*Društvo slovenskih katoliških izobražencev in Nova slovenska zaveza sta priredili 7. novembra 2009 v Škofovih zavodih v Šentvidu Spominski zbor ob 50. obletnici smrti škofa dr. Gregorija Rožmana. Med drugimi je govoril tudi dr. Ivo Kerže, ki je razpravljal o **Rožmanovi misli med načelnostjo in zgodovinskostjo**. Danes objavljamo začetek njegovega referata, kjer govori o izjemnosti Rožmanovega lika. (Ur.)*

Škofa Rožmana ni mogoče obravnavati nepri-
zadeto. Nekateri so nanj besni, nekaterim
je ob njem nerodno, so pa tudi nekateri
(in ti smo danes tukaj zbrani), ki gojijo do njega
globoko spoštovanje. Ker torej škofa Rožmana ni
mogoče obravnavati neprižadeto, z distanco, nam
to nakazuje, da se je v njem in skozenj zgodilo
nekaj bistvenega. Da se je v njem razkrilo bistvo
dobe, v kateri se Slovenci danes nahajamo. Od
tod pa izhaja velika zahteva, ki jo čutimo vsi tu-
kaj zbrani, da to bistvo, personificirano v Rožma-
novem liku, razklenemo, a ne zato, da bi se do
njega scientistično distancirali, ga obravnavali
kot nekakšen objekt, pač pa, da bi se pustili od
njega resničnejše in polnejše voditi, da bi se pustili
od njega podučiti, da bi nam njegova eminentna
historičnost postala prava *magistra vitae*.

Kaj je torej zgodovinsko jedro Rožmanovega
lika? Vsem nam je jasno, da se je v svoji nakazani
odločilnosti lahko polno razodela le v tistem času,
ki je za sedanje slovenstvo najbolj usoden. To pa
je čas slovenskega državljskega spopada 1941-
1945. Škof Rožman je bil dejaven pred tem časom
in po tem času, a nikoli tako kot ravno v tem času
ni zaznamoval slovenske zgodovine. Zdi se, da je
vse, kar je počel prej in kar je počel kasneje, bilo le
zaplet in razplet tega tragičnega vrhunca.

Kaj je torej tisto izjemno, tisto nenavadno,
kar označuje Rožmanovo ravnanje v tem usod-
nem času.

Z eno besedo moramo reči: načelnost.

Z drugo besedo pa: miroljubnost.

Ne vem, če si je možno zamišljati v danem
položaju, ko je bila revolucija že na delu, človeka,
ki bi tako kot škof Rožman združeval v sebi ti dve
za marsikoga nezdržljivi potezi, ki pa, kot bomo
videli, sta že od Sokrata dalje dejansko neločljivi.

Težko si je namreč predstavljati v slovenski
zgodovini človeka, ki bi tako kot škof Rožman
poosebljal (v skladu s katoliškim družbenim nau-
kom) radikalno antikomunistično stališče, ki bi
poosebljal ostrejši načelni boj zoper to zmoto.

A prav tako težko si je predstavljati v naši zgo-
dovini človeka, ki bi ob tej jasni obsodbi načelne

Slovesna sveta maša ob 50-letnici smrti škofa dr. Gregorija Rožmana v ljubljanski stolnici (15.XI.2009) - Foto s. Aleša

92011392

Slovesna sveta maša ob 50-letnici smrti škofa dr. Gregorija Rožmana v ljubljanski stolnici (15.XI.2009) - Foto s. Aleša

zmote, bil do njenih nosilcev ne le usmiljenejši, temveč prav dialoško razpoložen, pač po Avguštinovem reku: *«occidite errores, diligite errantes»*.

Naj preletim glavna besedila, ki se običajno navajajo v podporo Rožmanovega ostrega antikomunizma. Najbolj pogosto se navaja v tem smislu Rožmanovo *Pastirsko pismo o nevarnosti brezbožnega komunizma* iz dne 30. novembra 1943, t.j. sredi divjanja revolucije. V tem času oblikuje Rožman več podobno zasnovanih pridig, vendar že njegova besedila iz sredine 30. let naglašajo nevarnost in zmotnost komunizma, pač v skladu s papeškima okrožnicama *Quadragesimo anno* (maj 1931) in zlasti *Divini Redemptoris* (marec 1937). To je obenem čas, ko na nevarnost komunizma opozori tudi *Pastirsko pismo jugoslovanskih škofov* iz leta 1937. Leto 1937 je bilo v tem smislu sploh prelomno zaradi dogodkov v Španiji. V tem okviru spada med Rožmanova predvojna protikomunistična besedila tudi krajši tekst z naslovom *Sodbe o dogodkih v Španiji*, ki je izšel avgusta 1937, kot odgovor na Kocbekovo *Premišljevanje o Španiji*, ki pa je izšlo marca istega leta. Istega leta je na pomladni pastoralni konferenci glavni referat nosil naslov *Nevarnost komunizma in obramba pred njim*. Med tovrstna predvojna besedila se običajno navaja tudi pastirsko pismo iz leta 1940, ki nosi sicer naslov *O verski vzgoji mladine v šolski in pošolski dobi*, vendar ravno v tem okviru svari pred lažnostjo komunizma.

Če se vrnemo k pastirskemu pismu iz konca novembra 1943, vidimo, da ta najbolj ostro in obsežno od vseh navedenih besedil tematizira nevarnost komunizma. Ta tematizacija doseže svoj vrhunec in sklep v stavku iz zadnjega odstavka, ki se glasi takole: *»V kratkih opisih sem vam opisal nevarnost brezbožnega komunizma in vašo krščansko dolžnost boriti se z vso odločnostjo zoper to nevarnost, ki grozi našim dušam in vašemu zemeljskemu življenju.«* Bojeviti ton bi dal na

prvi pogled slutiti, da temu pismu lahko sledi le križarski vzklik *»Deus lo volt«* tik pred naskokom z izdrtimi meči. Pa vidimo kaj kmalu, da temu sploh ni tako. V tem istem pastirskem pismu nam škof Rožman daje razumeti, da si ta boj predstavlja zelo drugače: *»Moramo govoriti, četudi bi nas nekateri ne marali poslušati ali nas zaradi tega preganjali ali pa nam s smrtjo grozili. Svojo od Boga naloženo dolžnost moramo storiti, da ne bomo pred večnim Sodnikom odgovorni za to, če bi zaradi našega molka duše zapadle brezbožstvu.«*; in dalje: *»zoper komunizem [moramo] govoriti, zavračati zmote in poučevati«*; še pred tem naletimo v tem smislu na poziv k študiju socialnih vprašanj, nato na poziv h karitativni dejavnosti do tistih, ki jih je revolucija prizadela ter končno k molitvi v duhu pokore, zlasti za spreobrnjenje zaslepljenih rojakov.

Nič meča torej, nič križarskega razopoloženja. Škof Rožman si konec novembra 1943 spopad s KP predstavlja predvsem kot naskok z besedo: z besedo molitve in besedo argumenta. Kako je to mogoče, če vemo, da je do tiste jeseni 1943 komunizem na Slovenskem že dodobra razkril svoje krvave karte? Je bilo tedaj sploh še možno upati, da se bodo komunisti spametovali? Smo morda škofu iztrgali par stavkov iz konteksta in jim vsilili pomen, ki ga sicer niso imeli?

Če se razgledamo širše po Rožmanovih besedilih, vidimo, da je orisana drža do komunizma, ki je odločno obsojala nauk, a hkrati odvrčala od uporabe sile zoper njene nosilce, nekakšna presenetljiva stalnica pri škofu Rožmanu. Oktobra 1941, ko je komunizem pri nas že začel jasno kazati svoje namene, ni v pastirskem pismu zoper brutalne metode KP postavljajal meča, temveč ustrezen poduk: *»Naša verska in narodna dolžnost je, da proti taki zaslepljenosti in kratkovidnosti ljudstvo pravilno poučimo, mu odpremo oči, da bo spoznalo, v kakšno zlo taki podvigi vodijo,*

da zavarujemo navdušeno, a nerazsodno mladino...«. To neverjetno vero v moč argumenta zoper argument moči je na dovršen način škof Rožman izrazil v govoru ob grobu vidnega člana KA Jaroslava Kiklja, ki ga je VOS umorila 18. marca 1942. V tem govoru škof Rožman prosi Gospoda, naj maščuje to nedolžno kri. Vendar ta poziv k maščevanju, podobno kot zgornji poziv k boju, je le prisposoda: »Pravični sodnik, ki si maščevanje sebi pridržal, rotimo Te, maščuj se za nedolžno prelito kri. Maščuj se tako, kakor si maščeval kri svojega prvega mučenca Štefana, da si spreobrnil preganjalca Savla v svojega najgorečnejšega apostola. Gospod, maščuj se nad neznanimi krivičnimi sodniki, nad brezvestnimi morilci in nad vsemi, ki od strasti zaslepljeni njihove zločine podpirajo in odobravajo in še po smrti lažne klevete v opravičilo zločina širijo, maščuj se tako, da jim snameš mreno zablode raz zaslepljene oči, da zagledajo svetlobo Tvoje resnice in ljubezni in se iz preganjalcev Tvojega kraljestva spreobrnejo v Tvoje zveste služabnike«. Podobno nekaj dni kasneje, 26. marca, škof Rožman poziva vernike, naj prosijo Boga za pomoč, »naj opere s slovenskega naroda madež bratomornega boja, naj omehča srca morilcev, da v kesanju rešijo svoje duše večnega prekletstva [...]«. Vidimo, da je boj zoper komunizem predvsem ali že kar izključno duhovni boj. O fizičnem boju, o pozivu k uporabi represivnih sredstev sploh ni sledu. O tem priča tudi njegova dejavnost posredovanja za internirance in obsojence, kjer škof ni razlikoval med komunisti in nekomunisti: posredoval je za vse enako. Najbolj znan je tu primer posredovanja za znanega komunisto Toneta Tomšiča. O tem dialoško-misijonskem tonu njegovega odnosa do komunistov priča dobro znano dejstvo, da so potekali razgovori med njim in KP vsaj do februarja 1943. Vse te ugotovitve nas silijo k strinjanju s stališčem, ki ga je do te ključne poteze Rožmanovega odnosa do komunizma na Slovenskem zavzela dr. Tamara Griesser-Pečar v knjigi *Rožmanov proces*: »Medtem ko se je [škof Rožman, op. IK] nedvomno obrnil proti komunistični ideologiji, je v svojih pridigah vselej znova jasno povedal, da to nasprotovanje velja komunizmu, ne ljudem. Svoje 'maščevanje'

Nadškof Alojz Uran med slovesno sveto mašo

je videl v tem, da bi marsikateri Savel postal Pavel. Iz zapisnika 12. seje pripravljalnega odbora za praznovanje prvih sobot 19.6.1943 na primer – prisoten je bil tudi Rožman – je popolnoma jasno, za kaj je škofu šlo, namreč za spravo in spreobrnjenje brezbožnikov. Javno naj bi molili 'za tiste, ki so v gozdovih', za 'spreobrnjenje grešnikov in za stanovitnost v veri tistih, ki so bili prisiljeno odvedeni od doma ali zapeljani.«

Nekakšno nezaslišano zaupanje v moč besede, v moč argumenta, v moč molitve, ki ob sebi ni čutila potrebe po argumentu moči: to se zdi, da je vodilo škofa Rožmana v tej svoji temeljni življenjski drži. To je bila seveda drža, ki ob soočenju z brutalno

zakrknjenostjo komunistične partije, je lahko vodila le v zgodovinski polom. Vendar ne glede na to, pri škofu Rožmanu ta drža imponira v vsej svoji doslednosti.

Če je ta drža v dani situaciji lahko vodila le v zgodovinski polom, je pa bilo to seveda tudi zato, ker je bila sama že zamišljena kot usmerjena v nezgodovinsko ali bolje nadzgodovinsko zmago: v mučeništvo, v svetost. Ta Rožmanova naravnost na mučeništvo pride pretresljivo do izraza v zapisu, ki je nastal po vojni, leta 1950 ob škofovem svetelnem romanju v Rim. V njem izrazi, kako se ga je tedaj posebej dotaknilo maševanje v Katakombah sv. Kalista, saj se je spomnil, kako je na istem kraju

maševal že leta 1938: »Tedaj je stala okrog oltarja četica mladih apostolov, članov dijaške KA. Z odprtimi dušami so poslušali govor o junaštvih mladih rimskih kristjanov pred tisoč sedemsto leti; po svetem obhajilu, ki so ga vsi prejeli, so v svojih srcih obljubili Kristusu Kralju zvestobo do smrti. Tistih fantov ni več mnogo pri življenju. Ob komunistični revoluciji so bili pomorjeni, ostali so zvesti do konca. – Danes imamo tudi Slovenci svoje 'katakombe, kjer počivajo izmučene in strte kosti tisočev, ki so bili mučeni in pobiti predvsem zavoljo tega, ker niso hoteli služiti brezbožnim silam.«

To je bilo Rožmanovo pojmovanje zvestobe katoliški načelnosti, ki ni le zvestoba vsebini načela, pač pa tudi (zgodovinsko nemočni) moči načela zoper načelo moči. V tem temeljnem pacifizmu, tako zasnovana načelnost po nujnosti vodi v zgodovinsko trpnost, v sokratsko mučeniško držo.

JEZUS, KI ŽIVI V SVOJI CERKVI

Z VAMI VSE DNI

FRANÇOIS X. NGUYEN VAN THUÂN (18)

» **D**ilexit Ecclesiam. - Ljubil je Cerkev.« Tako piše z velikimi črkami na grobu ustanovitelja enega od cerkvenih gibanj našega časa. Tudi v težkih trenutkih, tudi ko so ga preizkušali odgovorni, je ta mož znal v Cerkvi gledati Kristusovo nevesto in telo. In zato jo je ljubil.

Vemo, da veliko naših sodobnikov pravi: »Kristus da, Cerkev ne.« Ne vidijo vezi med Jezusom in Cerkvijo. Ne zavedajo se njegove navzočnosti v njej. In vendar, kaj je, kaj bi hotela biti Cerkev, če ne tista, ki razkriva Gospodovo obličje sredi sveta?

Na misel mi prihaja arški župnik, ki je bil ponižen in nadvse preprost pastir. Ko je bil neki kmet povabljen, naj pričuje o njem, je dejal. »Videl sem Boga v človeku.«

In na misel mi prihaja mati Terezija iz Kalkute, velikanska množica, ki je na dan njenega pogreba šla za njenim umrljivim telesom. Kristjani in hindujci in muslimani, vsi so v njej zapazili Jezusov čar.

Tako dragoceni so ti veliki pri-

čevalci Jezusove navzočnosti! In zanje se moramo zahvaliti Gospodu. Toda v našem tako zapletenem času, ki je tako potreben odrešenja, je nujno, da v celotni Cerkvi vidimo Kristusa, da Cerkev v celoti izžareva njegovo navzočnost.

Janez Pavel II. je z nedavnimi celinskimi sinodami hotel pouda-

riti to nujnost. Kot vodilni motiv se je v vseh teh sinodalnih skupščinah pojavljala ena in ista misel: živi Kristus - *Iesus vivens in Ecclesia sua*. - Jezus, ki živi v svoji Cerkvi.

Kako je Jezus navzoč v Cerkvi?

Drugi vatikanski cerkveni zbor je črpal v stoletnem izročilu Cerkve in osvetlil različne načine Kristusove navzočnosti:

- Jezus je v Cerkvi na poseben način navzoč v bogoslužnih opravilih, v duhovnikovi osebi in predvsem pod obema evharističnima podobama.

- Jezus je navzoč s svojo močjo v zakramentih.

- Jezus je navzoč v svoji besedi.

- Jezus je navzoč, ko Cerkev izvršuje dela usmiljenja; navzoč je v ubogih, v bolnikih, v zapornikih (prim. Mt 25,31-46).

- Jezus je navzoč »v življenju tistih, ki so sicer deležni naše človeške narave, vendar so popolneje preoblikovani v Kristusovo podobo (prim. 2 Kor 3,18). ... V njih nam on sam govori in nam daje znamenje svojega kraljestva«.

- Jezus je navzoč v krščanski skupnosti, ki živi v ljubezni (prim. Apd 2, 42-48; 4, 32-35).

Jezus je navzoč. In vendar se pogostokrat zdi, da ni. Številnim našim sodobnikom in tudi nemalo kristjanom se dogaja, kar sta doživljala učenca iz Emavs: »Hodil je z njima. Njune oči pa so bile zastrte, da ga nista spoznala« (Lk 24,15-16). »Hodil je po poti kakor popotni tovariš,« piše sveti Avguštin, »še več, on ju je vodil. Torej sta ga videla, vendar pa ga nista bila sposobna spoznati. Njunim očem, tako smo to razumeli, je bilo onemogočeno, da bi ga prepoznale. Ni bilo ovire, da bi ga videla, ampak da bi ga prepoznala.«

»Jaz sem sredi med njimi«

Sveti Matej poroča o tej Jezusovi obljudbi: »Kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz med njimi« (Mt 18,20).

Tukaj ne smemo misliti samo

Človek pred skrivnostjo

TOMÁŠ ŠPIDLÍK

na bogoslužni zbor, ampak na vsak položaj, kjer sta dva ali so trije kristjani združeni v Duhu, v Jezusovi ljubezni. In ne smemo misliti niti samo na preprosto vsenavzočnost vstalega Kristusa v celotnem vesolju.

Sodobni ekseget piše: »Matej misli, recimo tako, na 'poosebljeno' navzočnost. Jezus je navzoč kot vstali križani, to je v tisti odprtosti popolnega darovanja, katerega živi na križu, kjer se z vso svojo človeško naravo odpira pobožanstvujočemu delovanju Očeta in se nam popolnoma daje ter nam priobčuje svojega duha, Svetega Duha. Navzočnost Vstalega torej ni statična navzočnost, to, da je tukaj, in konec, ampak je relacionalna navzočnost, navzočnost odnosov, ki trka na vrata srca (...); je navzočnost, ki zbira in zedinja in zatorej čaka na naš odgovor, to je na vero. Skratka, Kristusova bližina združuje 'razkropljene Božje otroke', da bi iz njih naredila Cerkev.«

Že od tiste zaveze dalje, ki jo je JHWH sklenil na Sinaju z Izraelom, se razodeva kot tisti, ki učinkovito posega v zgodovino. Hebrejce je osvobodil suženjstva v Egiptu, naredil jih je za svoje ljudstvo. »Jaz sem sredi med vami« je beseda, ki označuje že prvo zavezo: je navzočnost, ki varuje, vodi, tolaži in kaznuje ...

Z nastopom nove zaveze dobi ta navzočnost popolnoma posebno in novo globino. V Jezusovem vstajenju dobi obljuba dokončne Božje navzočnosti, torej obljuba dokončne zaveze, svojo dovršitev.

V krščanski skupnosti je Emanuel, to je *Bog-z-nami*, »odrešenik svojega telesa«, Cerkve (prim. Ef 5,23). Navzoč je sredi svojih in ne sklicuje in zbira samo Izraela, ampak vse človeštvo (prim. Mt 28,19-20). Živeti z Jezusom »v sredi«, v skladu z obljubo Mt 18,20, pomeni že zdaj udeležati Božji načrt glede celotne zgodovine in celotnega človeštva.

Dalje prihodnjč

Iz knjige Pričevalci upanja

TOMÁŠ ŠPIDLÍK. Jezuit, rojen leta 1919 na Moravskem, študij filozofije in teologije je končal na različnih evropskih univerzah. Je zaslužni profesor Papeškega vzhodnega inštituta, od leta 1991 živi in dela v Centru Aletti.

Kot učenjak, strokovnjak na področju patristične in vzhodne duhovne teologije je poznan in spoštovan po vsem svetu.

Uvod v praznik presvete Trojice

Zares je dobro in pravično, naša dolžnost in vir odrešenja, da se vedno in povsod zahvaljujemo tebi, Gospod, sveti Oče, vsemogočni in večni Bog.

S tvojim edinim Sinom in s Svetim Duhom si en sam Bog, en sam Gospod, ne v enoti ene same osebe, ampak v Trojici enega samega bivanja.

Kar si razodel od svoje slave, verujemo in z isto vero brez razlike zatrujemo o tvojem Sinu in o Svetem Duhu.

In ko te razglasamo za pravega in večnega Boga, častimo Trojico Oseb, enost narave, enakost v Božjem veličastvu.

Angeli in nadangeli, kerubi in serafi te ne prenehajo poveličevati združeni v eni sami hvalnici. Svet, svet, svet Gospod Bog vesoljstva.

Nebo in zemlja sta polna tvoje slave.

Hozana na višavah.

Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem.

Hozana na višavah.

Uvodni dvom

V nekem nemškem veroučnem učbeniku beremo to pripoved. Učiteljica vpraša deklico: »Nebeški Oče je Bog, Jezus Kristus je Bog, Sveti Duh je Bog. Kako gre to skupaj?« Deklica za trenutek pomisli in potem odgovori: »Bog bo priimek.« Razred se smeje, toda učiteljica ostane zamišljena ... Ali si zares moremo predstavljati Boga kot družino?

Zgodovinarji religije so včasih trdili, da čaščenje božanstev pri primitivnih ljudstvih izhaja iz čaščenja prednikov. Mitološki bogovi naj bi pravzaprav bili pobožanstvene človeške družine. Sveto pismo stopa po nasprotni poti: ne od ljudi k Božjemu obstoju, ampak od Boga Stvarnika k obstoju ljudi. Če sprejmemo simbolični izraz 'družina' za skrivnost presvete Trojice, iz tega sledi nasproten sklep: zemeljske družine in celotno človeško sobivanje bodo kot počlovečena podoba Božjega življenja v nebesih.

Nekatera besedila cerkvenih očetov nas namreč spodbujajo k temu, da napatimo premišljevanje v to smer. Sveto pismo pravi, da je Bog ustvaril človeka po svoji podobi in podobnosti (1 Mz 1,26-27). Sveti Gregor iz Nise se sprašuje, kaj je treba razumeti z izrazom 'človek'. Večji del cerkvenih očetov in duhovnih avtorjev v tem primeru osredotoča pozornost na posamičnega človeka, na njegovo strukturo in njegove lastnosti. Gregor pa sprejme izraz 'človek' v tem besedilu rodovno: kot človeško polnost (*pleroma*), celotno človeštvo v njegovi edinosti.

Tako so naše družabno in družbeno življenje in njegova razmerja odsev Božjega življenja. V tem smislu dobi tudi skrivnost presvete Trojice, ki se mnogim kristjanom zdi daleč od praktičnega življenja, presenetljivo aktualnost.

Vendar poznamo težave, ki preprečujejo razvijati religiozni diskurz v tej smeri. Prva in bistvena resnica vseh razvitih religij je vera v enega samega Boga. Zaradi tega so različni muslimanski polemiki obtoževali kristjane, da naj bi dogma o presveti Trojici pomenila vnovičen padec v mnogoboštvo, zanikanje Abramovega izročila, s katerim se začne sveta zgodovina. Kristjani s svoje strani izpovedujejo, da ni protislovja med absolutno enotnostjo Boga in Trojico Oseb. Vendar se zavedajo, da gre za veliko skrivnost, ki presega ustvarjeni um. Strah, da bi jo oskrnili z neutemeljenimi spekulacijami o razodetju, vodi mnoge k ponižnemu in pobožnemu molku, ki pa je prignan onkraj vsakršnih meja. Ko se namreč izogibamo premišljevanju o pomenu prve skrivnosti naše vere, ta skrivnost kmalu izgubi aktualnost za vsakdanje življenje in za globino pobožnosti. Toda temu nasprotuje izkušnja mistikov, velikih svetnikov našega izročila.

Na straneh, ki sledijo, bomo poskušali s pomočjo preprostih premislovkov vrniti trinitarični veri prostor, ki si ga zasluži v življenju kristjana, in jo umestiti tudi v kontekst naše evropske kulture.

Razodetje presvete Trojice v kontekstu evropske kulture

Zrenje presvete Trojice, je dejal neki nemški krščanski mislec, je prihranjeno za prihodnji vek. Primer-

jati neizrekljivo skrivnost z znanstveno evropsko miselnostjo je bogokletno. Ali moramo zares misliti tako? Vemo, da se je evropska filozofija začela z raziskovanjem enotnosti kozmosa. Pri prvih ljudstvih so veljali za modre (*sophoi*) tisti ljudje, ki so znali veliko stvari in so bili tudi sposobni uporabljati svojo znanost v praktičnem življenju. Antični Grki so s svojim izbranim čutom za red poudarjali drug vidik: ni pomembno

vedeti veliko stvari, treba je marveč razumeti njihovo povezanost, njihovo bistveno enost. Iskati jo je delo, skupno filozofom, to je dobesedno ljubiteljem modrosti (*sophia*). Vendar se umaknejo, ko bi morali konkretno pokazati, kakšno je združujoče počelo vseh stvari. Sledeč zgodovinskemu razvoju moramo shematično pokazati glavne korake napredka na tem področju pred krščanstvom.

1. *Prvotni materializem.* Prvi grški filozofi so imenovani 'fiziologi'. Tales iz Mileta je bil prepričan, da je odkril združujoče počelo kozmosa v vodi, iz katere vse izhaja. Drugi raje govorijo o zraku ali neki nedoločeni snovi (Anaksimandrov *apeiron*). Demokrit je verjel, da je vse razložljivo s sestavljanjem 'atomov'. Smo pred naivnim materializmom. Ti misleci predpostavljajo, da je vse, kar obstaja, snovno, v svojem bistvu enako, in da razlike nastajajo z naključnim mešanjem prve snovi. Dostojanstvo človeka in Boga v tem sistemu težko najdeta svoj prostor, kot tudi danes vidimo v življenju praktičnih materialistov. In če zanje prva snov dobi obliko denarja, verjamejo, da morejo vse kupiti z denarjem.

2. *Znanstveni materializem.* Naključne mešanice ne morejo ustvariti lepe urejenosti v kozmosu, lepote vesolja, ki jo občudujemo z našimi očmi. V svetu se namreč nič ne sme zgoditi iz čistega naključja, ampak mora vse slediti zakonom narave. Pitagora je opazoval kroge zvezd in odkril, da je njihovo gibanje mogoče izraziti s števili. Ta velika nebeška ubranost odseva v življenju na zemlji. Tudi to se mora, če naj bo ubrano, odvijati v skladu z nespremenljivimi zakoni narave. Njihov vrh se more imenovati Bog, najvišji zakon kozmosa, ki vtiskuje v svet lepoto urejenosti.

Poznati svet znanstveno pomeni poznati zakone, ki ga upravljajo. Proti koncu grško-rimske antike je bila precej razširjena tako imenovana 'kozmična religija', ki se je navdihovala pri takšnem pojmovanju Boga. Besedila cesarja filozofa Marka Avrelija se zdijo polna religioznega misticizma, v katerem prevladuje najvišja 'Božja volja'.

Toda če ta 'Bog' ni drugega kot nespremenljivi zakon kozmosa, ni oseben, ampak se istoveti prej z neizogibno usodo, *cum fato*. Torej je edina prava naravnost človeka v svetu fatalizem. To so izpovedovali zagovorniki astrologije: ker so krogi zvezd urejeni brez napake, upravljajo tudi z usodami človeškega življenja. Popolnejše upravlja, kar je manj popolno, tako je razmišljal neki antični fatalist, s katerim je razpravljajal sveti Gregor iz Nise.

3. *Idealizem*. Urejenost kozmosa je lepa. Toda na sebi je lepota odvisna od dejstva, da izraža neko idejo. To so razumeli Platon in njegovi privrženci idealisti. Iskati enoto sveta torej pomeni iskati ideje, ki ga upravljajo. Prava resničnost je tista, ki jo spoznamo in cenimo. To vključuje tudi višjost človeka od snovnih stvari, saj je sposoben spoznanja. Ob tej priložnosti se moremo spomniti Pascalovega izreka: snovni svet nas more uničiti vsak trenutek, toda kljub temu smo nad njim, ker svet ne ve in mi vemo.

In vendar ima ta višja narava človeka svoje meje. Plemenite ideje nas navdušujejo s svojo veličino. Toda tudi te sledijo neki urejenosti, tokrat logični urejenosti. Kar nasprotuje logiki, nima prostora v svetu idej. Človek, ki misli, verjame, da je svoboden, vendar je le na videz. Svojo misel in potem tudi svoja dejanja je prisiljen gibati v mejah, ki jih kaže um. Idealist hoče živeti v skladu z idejami, posledica tega je, da živi - kot pravi prilika Dostojevskega - v kristalni palači, kjer je vse jasno in presojno, toda kjer ni prostora ne za svobodo ne za ljubezen, ker ti dve stvari nista nikoli jasni, popolnoma logični, ne sledita zmeraj argumentom razuma in se niti ne moreta zadostno izražati z idejami.

4. *Enota v Bogu*. Grški racionalizem je na začetku naše dobe utrpel globoko krizo. Ideje, ki so jih predlagali filozofi, so bile številne in raznolike, med seboj so se spodbijale. Toda kako morejo biti resnične, če si nasprotujejo in jih ni mogoče spraviti v skladen sistem? Toda tedaj se je večina mislecev strinjala z dejstvom, da je treba iskati enotnost idej v njihovem skupnem

viru, to je v Bogu. Enotnost sveta je torej bistveno religiozna. Brez enega samega Boga ne bomo nikoli našli zedinjajočega počela sveta, vsega, kar obstaja. Toda katerega Boga? Kako ga pojmovati? Prav ta problem je ostal odprt ob koncu grško-rimske antike.

5. *Enota v troedinem Bogu*. V tem okolju, ki smo ga opisali, so oznanjevali sporočilo evangelija. Človek se upravičeno vpraša, kakšno novo prvino prinaša. Odgovor je znan: razodetje, da je Bog Oče, živa oseba, nadvse svobodna oseba, ki živi v ljubezenskem razmerju s svojim Sinom in s Svetim Duhom, vendar pa se njuna razmerja odvijajo v enoti enega samega absolutnega Boga. To je popolnoma nova enota, tako nepričakovana, da jo Psevdo-Dionizij Areopagit imenuje 'nad-enota'. Združuje svobodne osebe, ohranja njihovo polno svobodo in po drugi strani je absolutna enota. V njej so ubrani ljubezen in zakoni, ustvarjalni polet in potreba po nespremenljivih idejah, vrednost žive osebe in popolno občestvo z drugimi. Mar ni to tisto, kar je z vso željo pričakovalo človeštvo kot mesijansko obljubo? Eno samo vprašanje si moramo zastaviti v teh okoliščinah: v kolikšni meri smo pripravljeni in sposobni sprejeti to razodetje in iz njega izpeljati sklepe za življenje?

Evropski racionalisti se bojijo, da bi jih krščansko razodetje prisililo storiti drzen korak nazaj, od gotovih in jasnih pojmov v temo skrivnosti. Prava trinitarična teologija kaže nasprotno. Izhaja od Boga, ki je zares nespoznatna skrivnost, vendar pa se postopoma razodeva. S pomočjo tega razodetja nam uspe razsvetliti skrivnost človeka in kozmosa, ki jo narava ljubosumno skriva. Morda se evropska kultura danes bolj kot kdajkoli zaveda, da je velikanska količina delnih spoznanj, pridobljenih v teku stoletij, sklad nasprotij, ki nam jih ne uspe spraviti med seboj. Torej nas ne preseneča, da se prav v našem času, četudi skromno, pojavljajo novi trinitarični misleci, ki hočejo povrniti pravo vrednost temu, kar je prvi temelj naše vere.

Skeptiki morebiti še naprej ponavljajo, da »eno ne more biti troje«, ne

da bi se razcepilo, razdelilo. To je nedvomno res za snovne stvari. Toda žive osebe verjamejo, da trije morejo postati eno in se s tem obogatiti. Za ilustracijo je neki sloviti hollywoodski apostol predlagal ta primer: jaz imam dolar in ti imaš dolar. Jaz bom dal svojega tebi in ti boš dal svojega meni. Smo na izhodišču. Toda pomislimo na drug primer. Jaz imam zamisel in ti imaš zamisel. Jaz svojo posredujem tebi in ti svojo meni. Od tega trenutka imava oba dve ideji, poleg tega pa sva našla, kar naju združuje. Načrtujmo takšno medsebojno dajanje prav do posredovanja Božjega življenja in imeli bomo vsaj nejasno idejo o sporočilu krščanske vere v presveti Trojici.

Dalje prihodnjič
Iz knjige »Mi v Trojici«

Arški župnik o Brezmadežni

Če bi zelo bogata oče in mati imela veliko otrok in bi morali vsi umreti, bi podedoval vse premoženje edini, ki bi ostal živ.

Na isti način so Adam in vsi njegovi otroci umrli milosti zaradi izvirnega greha, samo Marija, ki ni zadolžena, postane dedinja vseh milosti, nedolžnosti in odlik, namenjenih Adamovemu potomstvu.

Koliko milosti, koliko nako-pičenih odlik ji Bog izroči v varstvo!

+

V evangeliju je zapisano, da je šel družinski oče zgodaj iskat delavcev za svoj vinograd. Mar takrat ni bilo nobenega v vinogradu? Da, bila je tam Marija, ki se je rodila v tistem vinogradu. Kaj pa je tisti vinograd? Milost je.

Da, Marija se je tam rodila, ker je bila spočeta brez madeža. Tudi mi smo bili povabljeni, družinski oče nas je iskal medtem, ko je bila Marija že tam. Najlepša delavka. Čista in brez madeža.

Bog bi mogel ustvariti lepši svet kot je ta, ki ga poznamo, popolnejšega bitja kot je Marija pa ne.

Podaril ti bom še večje milosti

Odhod domov k umirajoči materi

Ko sem zvedela, da me moja hudo bolna umirajoča mati želi pred smrtjo še enkrat videti, so se v trenutku prebudila vsa čustva mojega srca. Kot iskreno ljubeč otrok sem zelo želela uresničiti željo svoje matere. Toda prepustila sem se Bogu in se popolnoma izročila njegovim volji. Ne da bi se ozirala na bolečino svojega srca, sem sledila božji volji. Na godovni dan, 15. februarja (1935) zjutraj, mi je mati prednica izročila drugo pismo moje družine in mi dovolila odpotovati domov, da bi uresničila željo in prošnjo umirajoče matere. Takoj sem se začela pripravljati na pot in zvečer sem že odpotovala iz Vilna. Noč sem darovala za svojo težko bolno mater. Prosila sem Boga za milost, da bi trpljenje, ki ga je prenašala, ne izgubilo svoje vrednosti.

Med potovanjem sem imela prijetno družbo, ker je v mojem kupeju sedelo nekaj gospa, članic Marijine družbe. Začutila sem, da je ena od njih v velikem trpljenju, v njeni duši pa divja hud boj. V duhu sem začela moliti zanjo. Ob enajsti uri so te gospe odšle na pogovor v drug kupe, medve pa sva ostali sami. Čutila sem, da moja molitev povzroča v njej še večji boj. Nisem je tolažila, pač pa sem še bolj goreče molila. Končno se ta oseba obrne k meni in me prosi, da bi ji povedala, ali je dolžna spolniti Bogu dano obljubo. Notranje sem spoznala, za kakšno obljubo gre, in ji odgovorila, da mora brezpogojno spolniti to obljubo, sicer bo vse življenje nesrečna. Ta misel vam ne da miru. Začudena nad mojim odgovorom, mi je razkrila svojo dušo.

Bila je to neka učiteljica, ki je morala opravljati svoje izpite, in je Bogu obljubila, da se bo, če jih

bo dobro opravila, posvetila Bogu oziroma vstopila v samostan. Ko pa jih je odlično opravila, je odšla v nemirni svet, v samostan pa ni hotela vstopiti. Toda vest ji ni dala miru in kljub zabavam je bila vedno nezadovoljna.

Po daljšem pogovoru se je ta oseba popolnoma spremenila in je povedala, da se bo takoj potrudila vstopiti v kakšen red. Prosila me je za molitev; čutila sem, da ji Bog svoje milosti ne bo odrekel.

Zjutraj sem prispela v Varšavo, zvečer ob osmih sem bila že doma. Težko je opisati veselje staršev in vse družine. Mami se je zdravje nekoliko izboljšalo, toda zdravnik ni dajal nobenega upanja za popolno ozdravljenje. Potem ko smo se pozdravili, smo vsi pokleknili, da bi se Bogu zahvalili za milost, da smo se mogli v življenju še enkrat videti.

Ko sem videla, kako je molil moj oče, me je bilo zelo sram, ker po tolikih letih v samostanu nisem znala tako iskreno, s srcem in pobožno moliti. Zato se neprestano zahvaljujem Bogu za takšne starše.

Kako se je vse spremenilo v teh desetih letih - tega ni mogoče prepoznati! Vrt je bil tako majhen, zdaj pa ga ni mogoče prepoznati. Bratje in sestre so bili še majhni, zdaj pa jih nisem mogla prepoznati. Vsi so odrasli in čudila sem se, da jih nisem našla takih kot takrat, ko smo se ločili.

Stanislav me je vsak dan spremljal v cerkev. Čutila sem, da je ta človek Bogu zelo ljub. Zadnji dan, ko so že vsi odšli iz cerkve, sem šla z njim k presvetemu oltarnemu zakramentu in skupaj sva zmolila *Te Deum*. Po trenutku molka sem ga darovala presvetemu Srcu Jezusovemu. S kakšno lahkoto sem v tej cerkvi zbrano molila! Spomnila sem se vseh milosti, ki sem jih prejela na tem mestu, a jih takrat še nisem razumela in sem jih pogosto zlorabila. Čudila sem se sama sebi, da sem mogla biti

tako zaslepljena. Ko sem tako premišljevala in obžalovala svojo slepoto, sem nenadoma zagledala Gospoda Jezusa v najsvetlejši, nezrekljivi lepoti. Poln dobrote mi je rekel: **Moja izvoljenka, podari ti bom še večje milosti, da boš priča mojemu neskončnemu usmiljenju vso večnost.**

Dnevi doma, sredi velike družbe, so hitro minevali, ker me je vsakdo želel videti in z menoj spregovoriti nekaj besed. Pogosto sem naštela do 25 oseb. Zanimalo jih je moje pripovedovanje o življenju svetnikov. Zdelo se mi je, da je naša hiša res božja hiša, ker smo vsak večer tu govorili le o Bogu. Ko sem zvečer, vsa utrujena od govorjenja, polna hrepenenja po samoti in tihoti, ušla na vrt, da bi se mogla sama pogovarjati z Bogom, mi to ni uspelo, ker so takoj prišli moji bratje in sestre in me odpeljali s seboj v hišo. In spet je bilo treba pripovedovati in pri tem prenašati toliko pogledov, uprtih vame. Vendar sem nekako prišla do počitka, ko sem prosila brate in sestre, da bi mi zapeli. Imeli so lepe glasove, eden je igral na gosli, drugi na mandolino. Tako sem se med tem časom mogla predati svoji notranji molitvi, ne da bi se izognila družbi. Kar precej sem se morala premagovati pri poljubljanju otrok. Znanke so prihajale z otroki in me prosile, da bi jih vsaj za trenutek vzela v naročje in jih poljubila. To so imeli za veliko milost, zame pa je bila to priložnost za vajo v krepostih. Marsikateri od otrok je bil namreč zelo umazan. Da pa bi sebe vendarle premagala in da ne bi pokazala kakršnega koli gnusa, sem umazanega otroka poljubila dvakrat. Neka znanka je prinesla svojega na obeh bolnega otroka. Oči so bile vse gnojne. Rekla mi je: »Sestra, vsaj malo ga vzemi v svoje naročje.« Po naravi sem čutila odpor, vendar se nisem ozirala na to, otroka sem vzela v naročje, ga dvakrat poljubila v zagnojene oči in prosila Boga za ozdravljenje. Imela sem dovolj priložnosti za vajo v krepostih. Poslušala sem vse, ki so pripovedovali o svojih težavah, in spoznala, da ni veselega srca tam, kjer ni srca, ki

NEŽA, mučenka

umrla ok. 304

21. januar

SILVESTER ČUK

Slovenska Neža izhaja iz latinskega imena Agnes; le-to pa razlagajo iz grške besede *agne* - čista, nedolžna ali iz latinske besede *agnus* - jagnje, zato sv. Nežo, devico in mučenko, najpogosteje upodabljajo z jagnjetom v naročju ali zraven sebe kot Kristusovo nevesto ali zaročenko božjega Jagnjeta, in palmovo vejo, znamenjem zmage, v roki. Časte jo kot zavetnico deviške čistosti (belo jagnje v njenem naročju naj bi pomenilo prav to), je pa tudi patrona vrtnarjev. Na slovenskih tleh je sv. Neži posvečenih nad 20 cerkva, sicer pa pri nas skorajda ni baročne cerkve brez njenega kipa ali slike.

Sv. Neža je ena najbolj prikupnih svetniških podob iz prvih krščanskih stoletij. Po izročilu je bila iz plemenite rimske rodovine in že kot otrok krščena, v zgodnji mladosti je obljubila Kristusu vedno devištvo. Komaj je odrasla otroštvu, je postala mučenka za Kristusa. Po vsej verjetnosti se je to zgodilo leta 304, za časa cesarja Dioklecijana, ki je odredil splošno preganjanje kristjanov. Po pripovedi milanskega škofa sv. Ambroža, ki njenega mučeništva sam ni doživel, ampak je

povzel poročila starejših kristjanov, so deklici v starosti trinajstih let po dolgem mučenju zaradi neomajne vere v Kristusa z mečem odsekali glavo. Sv. Ambrož je v govoru njej na čast zapisal: »*Stopila je pred krvnika, molila in sklonila tilnik. Navzoči so lahko videli, kako se je krvnik tresel, kot bi bil on sam obsojenec, kako se je tresla roka rablju, kako mu je prebledel obraz iz strahu pred nepoznano nevarnostjo. Sama deklica ni kazala nobenega strahu. Tako imate v eni žrtvi dvojno mučeništvo: mučeništvo devištva in vere. Ostala je devica in si pridobila še mučeništvo.*«

Truplo mlade mučenke so njeni starši pokopali na vrtu svoje pristave ob Nomentanski cesti v Rimu. Nad njenim grobom je dala Konstancija, hči prvega krščanskega cesarja Konstantina, postaviti lepo baziliko, ki so jo v poznejših letih večkrat prezidali. Svetnico so posebno častili v 4. stoletju: o njej so pisali štirje največji cerkveni učitelji krščanskega Zahoda. Kakor pri mnogih svetnikih in svetnicah zgodnje krščanske dobe, se je njena legenda sčasoma dopolnjevala. Prevzela je vase izročila, katerim so radi dodajali čudežne zgodbe. Pri tem jim je bilo manj za zgodovinsko resnico kakor za to, da izrazijo do svetnice svoje spoštovanje, občudovanje in zaupanje, obenem pa mladino spodbujajo k posnemanju.

Zaradi jagnjeta, ki ga drži v naročju, je sv. Neža Slovincem postala varuhinja ovac, zavetnica pastirjev in ovčarjev. Nekdaj so na Koroškem od vsake hiše, kjer so imeli ovce, na god sv. Neže prinesli v cerkev »k ofru« šop volne. Pisatelj Janez Jalen v svoji povesti *Ovčar Marko* pripoveduje, da je ovčar, preden je spomladi odgnal trop v planino, pomolil: »*Bog daj letos travi gosto in visoko rasti, sveta Neža naj nam pomaga jarce srečno pasti!*« In ko je jeseni prignal čredo domov, je rekel: »*Hvala Bogu in sveti Neži!*«

Neža je precej pogosto ime na Slovenskem (pa tudi drugod). Od številnih različic so najpogostejše: Janja, Nežka, Nežika; redkeje pa slišimo: Nela, Neli, Nelka, Agneza, Agnes, medtem ko je različica Inés španskega izvora.

bi Boga iskreno ljubilo. Nisem se jim čudila. Zelo me je zaskrbelo, ker nisem mogla videti svojih dveh sester. V notranjosti sem začutila, v kako veliki nevarnosti sta njuni duši. Bolečina mi je stisnila srce, ko sem pomislila nanju. Ko sem nekoč čutila veliko božjo bližino, sem Gospoda prisrčno prosila milosti zanju. Gospod mi je odgovoril: **Podelil jima bom ne le potrebnih milosti, temveč tudi posebne.** Spoznala sem, da ju bo Bog poklical v svojo bližino. Izredno sem vesela, da v naši družini vlada tako velika ljubezen.

Ko sem se poslovila od staršev in ju zaprosila za blagoslov, sem začutila moč božje milosti, ki se je izlila na mojo dušo. Oče, mati in krstna botra so me s solzami v očeh blagoslovili. Zaželeli so mi kar največ zvestobe božji milosti in me prosili, da bi nikoli ne pozabila, kako veliko milosti mi je Bog podelil, ko me je poklical v redovno življenje. Prosili so za molitev. Čeprav so vsi jokali, nisem potočila niti ene solze. Prizadevala sem si biti pogumna in tolažila sem vse, kolikor sem le mogla. Stanko me je pospremil do avta. Povedala sem mu, kako zelo Bog ljubi čiste duše, in zatrdila, da je Bog z njim zadovoljen. Ko sem mu govorila o božji dobroti in kako Bog misli na nas, se je razjokal kot majhen otrok. Nisem se mu čudila, ker je to čista duša in Boga z lahkoto spoznava.

Ko sem sedla v avto, sem dala duška svojemu srcu in se kakor otrok razjokala od veselja, da Bog naši družini daje tolike milosti, in potopila sem se v zahvalno molitev.

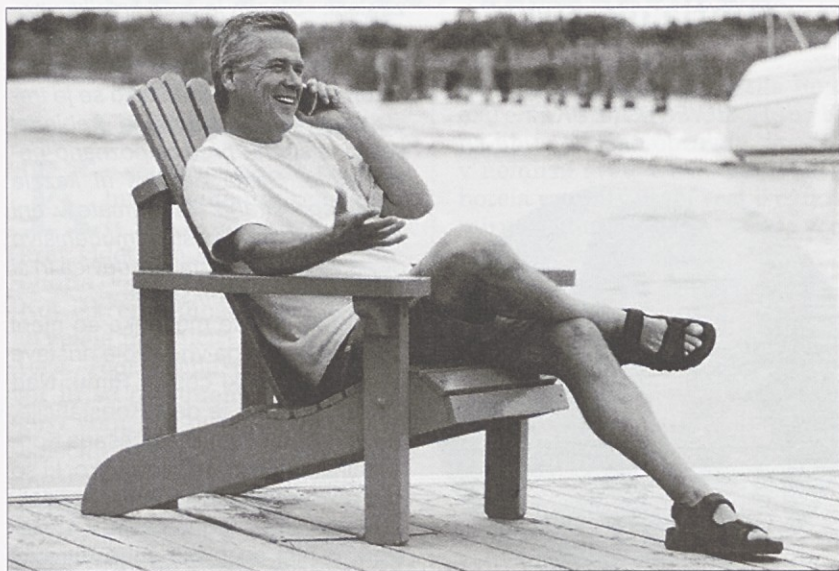
Zvečer sem že bila v Varšavi. Najprej sem pozdravila Gospodarja hiše – Gospoda Jezusa, skritega v evharistiji, potem vso skupnost. Ko sem pred odhodom k počitku stopila h Gospodu, da mu zaželim »lahko noč« in ga prosim odpuščanja, ker sem se med bivanjem doma tako malo z njim pogovarjala, sem zaslišala v svoji duši glas: **Zelo sem zadovoljen, ker nisi govorila z menoj, pač pa si ljudi seznanila z mojo dobroto in jih spodbujala k moji ljubezni.**

Dalje prihodnjic

Čutimo s Cerkvijo!

Nameni Apostolata molitve

ZA JANUAR

SPLOŠNI NAMEN: Da bi mladi znali uporabljati sodobna množična komunikacijska sredstva za osebno rast in za boljše pripravo na služenje družbi.

Svetovni dan komunikacij je januarja 2009 potekal pod geslom »Nova tehnologija, novi odnosi: razvijanje kulture spoštovanja, dialoga in prijateljstva.« Digitalna tehnologija je v kratkem času prdrila v vse družbene sloje in s tem sprožila globoke premike v temeljnih vzorcih medčloveških odnosov in sporazumevanja. Mladi ljudje, ki odraščajo v svetu prenosnih telefonov, računalnikov in interneta, so neverjetno hitro sprejeli in doumeli ogromen potencial, ki ga nova tehnologija ponuja za razvoj osebnega in družbenega življenja. Omogoča vzpostavljjanje in ohranjanje stikov z velikim številom ljudi, ustvarjanje novih skupnosti in omrežij, dostop do informacij in znanstvenih spoznanj, hiter pretok idej in znanja, skratka povezanost ne glede na razdalje.

Želja po komunikaciji je zakoninjena v sami človeški naravi. Če uporabimo svetopisemski jezik, bi rekli, da je odsev naše udeleženosti v povezujoči Božji ljubezni, ki želi vse človeštvo združiti v eno družino. Ko se odpiramo stikom z drugimi ljudmi, odgovarjamo na Božji klic, ki je vtisnjen v našo naravo, ustvarjeno po podobi Boga ljubezni, deleženja. Ko segamo preko sebe, zadovoljujemo svojo najglobljo potrebo in postajamo bolj v polnosti ljudje. Seveda pri tem ne mislimo na plitve, površne stike, ki so prazni in sami sebi namen.

Z novo tehnologijo bomo gradili kulturo spoštovanja, če bomo cenili dostojanstvo in vrednost vsakega človeka ter zavračali posredovanje vseh besedil in podob, ki spodbujajo sovraštvo in nestrpnost, ki vulgarizirajo lepoto in intimnost človeške spolnosti ali izkoriščajo šibke in ranljive. Gradili bomo mostove, iskali dialog in uporabljali komunikacijska sredstva v dobro vseh posameznikov in skupin, še posebej najbolj ranljivih in zapostavljenih. Ne bomo se dali previrati tistim, ki v uporabnikih vidijo

le potrošnike in ponujajo tržišče neomejenih možnosti. Žalostno bi bilo tudi, če bi se želja po novih stikih sprevrgla v obsedenost in nas odtegnila živi povezanosti z okoljem, v katerem živimo.

Povzeto iz nagovora, ki ga je imel papež Benedikt XVI. 24. jan. 2009 ob svetovnem dnevu komunikacij.

MISIJONSKI NAMEN: Da bi se vsi, ki verujejo v Kristusa, zavedeli, da je edinost med vsemi kristjani pogoj za učinkovitejše oznanjevanje evangelija.

Vsako nedeljo, ko pri maši izrečemo vero, izpovedujemo, da verujemo v »eno, sveto, katoliško in apostolsko Cerkev«. Edinost Cerkve je njena bistvena značilnost. Zato oviramo širjenje evangelija takrat, ko so opazne naše globoke razlike in medsebojna obtoževanja. Sveti oče, ki dobro pozna utrip vesoljne Cerkve, se tega še kako zaveda in se trudi za edinost z voditelji drugih krščanskih Cerkev. V tem mesecu prosi tudi nas, naj ne pozabimo na molitev za edinost kristjanov.

Vprašanje edinosti je gotovo zelo resno in zelo zapleteno. Velik dosežek na tem področju smo dosegli leta 1997, ko smo se s pravoslavnimi sporazumeli glede vprašanja prvenstva, ki ga ima rimski škof med drugimi škofi. Prav tako smo s protestanti poenotili težavno vprašanje odnosa med vero in dobrimi deli. Ta problem je zelo vznemirjal Martina Lutra in evangeličane. Predvsem pa lahko zatrdimo, da so se odnosi med krščanskimi Cerkvami v zadnjih desetletjih okrepili in smo si bolj prijateljski kot nekoč.

Pot pred nami pa je še dolga. Kako doseči Jezusovo željo, »da bi bili vsi eno«? Eno najprej med seboj, potem pa eno tudi z drugimi Cerkvami. Razlike med krščanskimi Cerkvami so tako motile indijskega verskega in narodnega voditelja Ghandija, da je izjavil, kako bi tudi sam postal kristjan, ko bi kristjani živeli po svoji veri.

Vprašali se bomo, kakšni so naši odnosi s kristjani drugih Cerkev,

ki prebivajo v našem okolju. Ali se udeležujemo skupnih programov, ki jih prirejajo voditelji Cerkev? Predvsem pa, ali je ljubezen do bližnjih res znamenje naše vere v Jezusa, kot je On sam to želel?

SLOVENSKI NAMEN: Da bi nam Bog dal novinarjev in pisateljev, ki bodo uveljavljali evangeljske in splošno priznane vrednote.

Neka študentka je današnjo situacijo opisala takole: »Danes je težko reči, kaj je prav in kaj narobe. Možnosti je vse več. Pregovor pravi: tisoč glav, tisoč misli. To drži. Neodločenega pa te naredi dejstvo, da vsi ti tisoči znajo svoje mnenje opraviti. Danes slišiš veliko različnih mnenj o eni temi in vsa se ti zdijo logična. Človek se počuti kot na gugajoči se ladji, ki se obrača na vse strani in je vsakič v nevarnosti, da se bo prevrnila.« Tega ne gre zanikati. Sredstva družbenega obveščanja v veliki meri usmerjajo družbeno življenje in krojijo javno mnenje. Zaradi obilice različnih informacij je človek danes često brez prave orientacije. Ljudje imajo pravico biti obveščeni o tem, kaj se v svetu dogaja. Informacije, ki jih dobivamo, ne bi smele biti ponarejene ali enostransko prikazane. Novinarji bi se morali truditi, da ljudi zdramijo iz otopelosti in jih navajajo h kritičnosti. V sporočilih naj bi poudarjali pozitivne človeške vrednote. Če pa v medijih prevladujejo seks, nasilje in škandali, današnji človek počasi izgublja svojo dušo in tone v brez-ciljnost.

Novinarji pa tudi pisatelji, ki oblikujejo javno mnenje, bi se morali truditi, da nam prikazujejo splošno priznane vrednote, ki jih evangeljske vrednote utemeljujejo in nadgrajujejo. Občečloveške vrednote omogočajo človekovo izpolnitev. Človek, ki svoje življenje

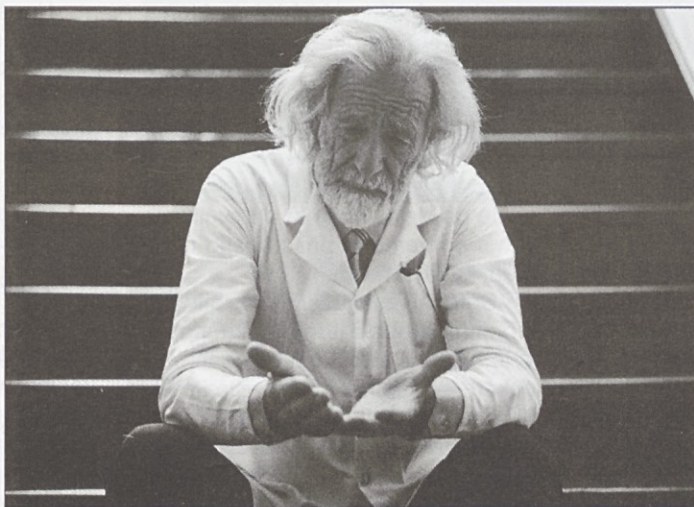
gradi na vrednotah, se zaveda svojega smisla in poslanstva. Zaveda se svoje poklicanosti, da oblikuje človeku prijazen svet. »Tako življenje vodi človeka od strahu k upanju, od neznanja k spoznanju, od sovražstva k ljubezni,« kot je zapisal znani slovenski psiholog Janek Musek.

p. Jože Pucelj

ZA FEBRUAR

SPLOŠNI NAMEN: Za vse znanstvenike in izobražence, da bi z iskrenim iskanjem resnice prišli do spoznanja edinega pravega Boga.

»Malo znanosti nas ločuje od Boga, veliko znanosti nas pripelje

bliže,« je zapisal Louis Pasteur. V današnjem času občudujemo lepoto in obsežnost znanstvenih spoznanj, ki nam omogočajo, da strme tipamo za mejami vesolja in raziskujemo čudežen svet najmanjših osnovnih delcev snovi. Hvaležni smo za velikodušno predanost tolikih znanstvenikov, ki nam širijo obzorje znanja. Na znanstvenih dosežkih, uporabljenih v prid človeštvu, temelji velik tehnični napredek, ki je mnogim izboljšal kvaliteto življenja.

Znanost pa izgubi svojo vlogo, če sebe povzdigne na mesto edinega verodostojnega vira spoznanja in zavrže ter razvrednoti vse ostale. Celó v našem času prihajajo iz do-

ločenih znanstvenih krogov glasovi, ki dvomijo, da je mogoče priznavati obstoj Boga in biti obenem strogo dosleden pri svojem znanstvenem delu. Ni dolgo tega, ko je Stephen Hawking izjavil: »Znanost ne pušča dosti prostora za Boga.«

Moderna teologija uči, da med znanostjo in vero ni nikakršnega nasprotja, ker vsaka od njiju deluje iz drugega zornega kota, tako da se med seboj dopolnjujeta, pri čemer pa vsaka ostane suverena na svojem področju. Zgodovina pozna žalostne primere, ko so šle stvari zelo narobe, kadar znanstvenega spoznanja ni uravnavala etična presoja. Vemo tudi, da s samo znanstveno logiko ni mogoče najti odgovore na najbolj žgoča vprašanja človeškega srca.

Papežev molitveni namen za ta mesec poziva znanstvenike k češčenju Boga in odkrivanju njegovih sledov v prostranosti in lepoti stvarstva. Vabi jih, naj še naprej iskreno iščejo resnico. To je pot, ki vedno vodi k Bogu.

MISIJSKI NAMEN: Da bi se Cerkev v zavesti, da je njena narava misijonarska, trudila zvesto hoditi za Kristusom in oznanjati njegov evangelij vsem narodom.

Za vsak mesec prejmemo od svetega očeta dva namena, splošni in misijonski. Zakaj sta dva in kako se razlikujeta? Zato sta dva, da vsak mesec znova poudarita, kako je naša vera namenjena celotnemu človeštvu, ne le nam, ki smo krščanstvo že sprejeli. Misijonski namen je papež začel objavljati leta 1925. Takrat, po prvi svetovni vojni, so bile tako imenovane misijonske dežele še tako zelo daleč od nas. Prav je bilo, da jih bolj vključimo v svojo molitev.

V našem času ni več tako jasno, katere države še štejem med misijonska področja. Bolj je v os-

predju misel, da je vsa Cerkev misijonarska, namenjena vsem narodom. Tudi tradicionalna krščanska področja postajajo vedno bolj poganska, nevarna in potrebujejo nove evangelizacije. Potrebujemo poglobljeno zavest, da smo po krstu postali deležni tudi apostolske razsežnosti Cerkve, da smo soodgovorni za vero v svetu. Tudi misijonski nameni nas vsak mesec spomnijo na to. Namene apostolstva molitve je papež začel pošiljati kristjanom leta 1844 in to na god sv. Frančiška Ksaverja, zavetnika misijonov. Frančišek je odšel v Indijo, v Indonezijo in na Japonsko, umrl pa je pred vrati Kitajske, na samotnem otoku Sancianu. Zavedal se je, kako vsi narodi potrebujejo evangelij, to je veselo vest o Bogu, ki je usmiljen, o Jezusu, ki je naš Odrešenik in o Cerkvi, ki nas vse združuje v občestvo.

Spomnimo se na dan svojega krsta. Poglobimo v sebi zavest, da smo del vesoljne Cerkve in izpovejmo svojemu Gospodu, kako želimo, da bi vsi ljudje spoznali resnico in prišli do spoznanja vere.

SLOVENSKI NAMEN: Da bi bili naša država in naša Cerkev po zaslugi modrih voditeljev urejeni od znotraj in spoštovani od zunaj.

Cerkev in država poznata v toku zgodovine vzpone in padce. Težave so se pojavljale vedno takrat, kadar voditelji niso imeli dovolj jasne ali pravega spoznanja o poslanstvu institucije, ki so jo vodili. Za današnji čas je še posebej važno, kaj je o poslanstvu Cerkve in države povedal drugi vatikanski koncil. Poslanstvo Cerkve je oznanjati Božjo besedo vsem ljudem. Za doseg svojega cilja se Cerkev ne sme posluževati prisile ali kakršnegakoli siljenja. Koncil še posebej spodbuja vsakega, ki je Kristusov učenec, » da ljubeznivo, razumno in potrpežljivo ravna z ljudmi, ki glede vere žive v zmoti ali nevednosti.« (VS 14)

Država je osnovana zaradi skupne blaginje. »Skupna blaginja pa je vsota vseh tistih pogojev za družbeno življenje, ki so potrebni, da bi posameznik, družine in

SPLAV ALI NESTRPNOST

Uvodnik iz dnevnika *La Nación*, 25.10.2009

Pred tedni je potekalo v Tucumanu 24. Narodno srečanje samooklicanih žen, katerega se je udeležilo okrog 6.000, da so obravnavale splošne teme, kot so zahteva spola, družinsko nasilje, trgovina z dekleti, reproduktivno zdravstvo in zagovarjanje pravice do splava. Zborovalke so se porazdelile po delavnicah in delovnih mizah s pomembno prisotnostjo tucumanskega ženstva.

Splošni zaključki niso bili naklonjeni propagatorkam za splav, ki je bil glavna točka na srečanju za nekatere skupine, ki so prišle tja zelo organizirane. Ogorčenje, ki ga je povzročila zavrnitev njihovega predloga, se je razvilo v pohod aktivistk okrog cerkva, kjer so se zbrali verniki,

da bi jih branili s pasivnim odporom in brez odgovarjanja na izzivanje.

Napad je bil zelo silovit, kakor je bilo dokazano v fotografskih kronikah medijev, in začinjen s kopico nenavadnih grobosti. Pravi vzorec nestrpnosti tistih skupin, ki so navidezno prišle tja, da bi protestirale proti "nestrpnosti drugih".

Obžalovanja vredno je, da tisti, ki z besedo oznanjajo nenasilje v svojem boju proti diskriminaciji, končajo tako, da ga sami izvajajo in kruto zapostavljajo tiste, ki ne mislijo enako. Demokracija, ki jo je izražala večina, ni spremljala aktivistov za splav v njihovih zahtevah in to je bil zadosten povod za izbruh nasilja.

Če pustimo ob strani vso versko ali protiversko obarvanost tega bo-

združenja čim bolje in čim lažje dosegali lastno popolnost« (CS 74,1). Dolžnost države je, da zaščiti šibkejši in ne prepušča življenja le tržnim zakonitostim brez ustreznega socialnega varstva. Nihče ne sme biti ponižan in ranjen v svoji človeški časti na račun tržnega uspeha. Današnja pravna država je nazorsko pluralistična, ne sme pa verskih skupnosti ovirati pri delovanju ali staršem krniti pravico, da bi svojim otrokom omogočili versko vzgojo.

Čeprav sta država in Cerkev vsaka na svojem področju avtonomni,

je med njima potrebno sodelovanje, saj služita istemu človeku. Cerkev od države ne zahteva privilegijev ali ugodnosti, zahteva le pravico, da svobodno oznanja Kristusov evangelij ter da izreka moralno sodbo o stvareh, ki nasprotujejo človekovemu dostojanstvu. Ne gre torej za politizacijo Cerkve, kadar le-ta, zaradi zvestobe svojemu Ustanovitelju izreče kritiko odnosov v državni skupnosti, ki so v nasprotju z evangeljskim sporočilom, hkrati pa zavirajo razvoj humane družbe.

p. Jože Pucelj

lečega dogodka, je vredno ustaviti se in pogledati samo s človeškega vidika sporno vprašanje, da pridemo do zaključka, da za človeka ni nič bolj važnega kot njegovo lastno življenje. Ni večjega nasilja kakor je uboj in, v tem primeru, najbolj nemočnega in nedolžnega bitja. Oznanjati splav je značilno dejanje avtoritarizma, ko se nad najšibkejšim izvede zakon močnejšega (matere, družbe ali tistih, ki podpirajo to držo) nasproti otroku, ki naj bi se rodil. Ta nekulturni pojav napada razvoj, ki se zdi, da neopazno prodira v človeštvo za zaščito vseh, ki imajo posebne potrebe.

Potrebno je preprečiti smrt otroka, istočasno pa je treba pomagati materi, da more ohraniti to življenje, in če ne bi mogla ali ne bi hotela, da bi ga mogla vsaj spoštovati in oddati svojega že rojenega otroka v dejanju ljubezni tolikim, ki si ga želijo sprejeti za svojega. Država mora podpreti te odločitve in sodelovati pri njihovem uvajanju z namenom, da pomaga tistim, ki spoštujejo najsvetejše pravice do življenja. Oskrbeti mora ekonomsko podporo, družbeno in psihološko pomoč, da preboli trenutek, ki je, brez dvoma, težek za katerokoli mater.

Aktivisti so v Tucumanu v javni izjavi pokazali nestrpnost in zavrnitev drugačnih prepričanj, česar kot družba ne moremo pospeševati. Spoštovati nesporno pravico do življenja je priznavanje veličine človeške rase; je isto kot rasti v dostojanstvu. Terezija iz Kalkute je rekla v zvezi z otroki, ki bi se rodili in ki naj bi jih splavili: "Dajte jih meni. Če sprejmemo, da matere lahko ubijajo lastne otroke, kako naj prosimo druge, naj ne ubijajo?"

Prevedel Marjan Hribar

*Brez vere ne bo boljšega sveta.
Kristus mora biti vzor
modernemu človeku.
Žrtve morajo biti gonilna
sila slehernega življenja,
kajti brez žrtev tudi
zadovoljstva ni.*

*Jane Fonda,
slavna ameriška igralka*

»IZJAVA MANHATTAN«

*Močan poziv k obrambi življenja,
zakona in verske svobode*

LOJZE KUKOVICA

»Izjava Manhattan« je bila objavljena 20. novembra s 152 severnoameriškimi predstavniki katoliške Cerkve ter protestantskih in vzhodnih Cerkva, ločenih od Rima. Izjava kaže skupno mnenje proti politiki predsednika Obama, ki so nasprotno naravnemu pravu. Ta je bila imenovana kot izredno važen dokument iz raznih razlogov. Gre za jasno izjavo enotnosti kristjanov. Usmerja brezdvomno k ravnanju kristjanov v obrambo naravnega zakona, kar pospešuje pravi ekumenizem, ki je neka resničnost v Združenih državah že nekaj let. Čeprav tisti, ki so to izjavo sestavili, priznavajo, da obstajajo mnoge in važne razlike v nauku in ravnanju, ki nas še ločujejo, vendar pa vsi iščemo z vso resnostjo edinost, za katero je Jezus molil in prosil, da naj bodo njegovi učenci enotni v njegovi ljubezni.

Pravi izjava: »Smo kristjani, ki smo se združili, kljub temu da imamo veliko razlik med seboj, da branimo našo pravico in to, kar je

najbolj važno, da izpolnjujemo svojo dolžnost, da govorimo in delamo v obrambo najvažnejših resnic.« K temu se obvezujemo skupaj z našimi vernimi brati. Nobena oblast na zemlji, bodisi kulturna ali politična, nas ne bo prestrašila in ne prisilila k molku.

V nobenem primeru ne bomo dali cesarju to, kar pripada Bogu!

Krivični zakoni ponižajo človeka in nimajo nobene oblasti, da bi obvezovali v vesti. Ker spoštujemo pravico in skupno blaginjo, ne bomo izpolnili nobenega človeškega zakona, ki bi skušal obvezati naše inštitucije, da se udeležujemo pri splavih in pri raziskavah, ki uničujejo zarodke. Tudi ne bomo priznavali samomorov, ne evtanazije in kate-regakoli napada na človeško življenje. Ne bomo se podvrgli nobenemu zakonu, ki nas hoče prisiliti, da bi blagoslavljali nemoralne spolne zveze ali pa da bi jih imeli

za prave zakone. V nobenem primeru ne bomo dali cesarju, kar je božjega.

Nadalje ta dokument imenuje okrog 30 severnoameriških kardinalov in škofov, ki so ta dokument podpisali pred 20. novembrom. 48 ur pozneje pa je že štela z 21.000 pritrilnimi izjavami in njih število neprestano raste. »Izjava Manhattan« obstaja iz treh delov, ki imajo naslov: življenje, zakonska zveza in verska svoboda.

Splav: sramotna odločitev!

V prvem delu Izjava govori med drugim o tem, da kljub temu, da v javnosti prevladuje mnenje v prid življenja, z žalostjo ugotavljamo, da ni tako, ker se zagovarja splav. Sedanjno vlado vodijo tisti, ki nameravajo uzakoniti splav v katerikoli dobi nosečnosti. Večina članov obeh zbornic kongresa zagovarja mnenje v prid splava, sledeč v tem nesramno odločitev vrhovnega sodišča iz leta 1973 (Roe v. Wade), ki je oropala še nerojene otroke pravne zaščite in se še naprej naklanja k izbiri splava kot temeljne ustavne pravice. Predsednik pravi, da hoče zmanjšati splave, kot nekaj hval vrednega. Obvezal se je pa tudi narediti splav lažji in na razpolago s tem, da bo odpravil vse zakone, ki prepovedujejo njega financiranja s strani vlade, s čimer bo skrajšan čas čakanja za ženske, ki se odločajo za splav in da se odpravi zahteva, da bi morali otroci prejeti od svojih staršev dovoljenje, kadar gre za mladostnike. Odprava teh važnih in učinkovitih zakonov v prid življenja, ki se zdi, da so pametni, bi resno pomnožila število prostovoljnih splavov.

Naša obveznost do svetosti življenja ni le stvar lojalnosti do naših strank, ker priznamo, da 36 let po Roe y Wade izvoljeni funkcionarji, imenovani iz obeh političnih strank, so bili sokrivi, ker so dali zakonito dovoljenje temu, kar papež Janez Pavel II. imenuje »kulturo smrti«.

Obračamo se na vse funkcionarje naše dežele, izvoljene in imenovane, da branijo in služijo vsem

članom naše dežele, tudi najbolj zanemarjenim, tudi tistim, ki nimajo glasu in so najbolj ranljivi med nami.

»Kultura smrti«, nadaljuje ta Izjava, naravno naredi bolj krhko življenje v njenih dobah. Na ta način se ustvarjajo pogoji, da se odvržejo najbolj ranljivi naše družbe. Pocenitev življenja, ki se je začelo s splavom, je proizvedla »metastazo«. Predsednik in mnogi zakonodajalci zagovarjajo raziskavo zarodkov in hočejo izplačevati z našim denarjem »terapevtično klonacijo«, katere učinek bo industrijska proizvodnja in smrt milijonov človeških zarodkov za pridobitev maternih celic.

Življenje, ki ni vredno, da se živi...

Na druge strani življenja obstaja vedno močnejše gibanje, ki pospešuje samomore in prostovoljno evtanazijo, ki grozi življenju ranljivih oseb, to so ostareli in prizadeti. Izjava opozarja, da se s tem lahko znova prebudi nauk o življenju, ki ni vredno, da se živi in ki je okužil intelektualne kroge Amerike in Evrope v desetletju 1920 in ki se je smatralo za pokopano po strahotah polovice XX. stoletja. Edina razlika je v tem, da se ta nauk »evgenistov« predstavlja danes z besedami »svoboda«, »autonomija« in »izbira«.

Ta del Izjave zaključuje s temi besedami: »Naša skrb se ne omejuje na našo lastno državo. Po vsem svetu smo pričeli primerov genocida in etničnega čiščenja in zanemarjenja tistih, ki trpijo kot nedolžne žrtve vojne, zapuščenja in zlorabe otrok, izrabljanja delavcev, itd... Te tragedije, ki so etično med seboj povezane, moramo priznati, da so posledica izgube smisla za dostojanstvo človeške osebe in svetosti življenja. Tako smo pri korenini industrije splava in gibanj, ki spodbujajo evtanazijo in človeško klonacijo za medicinska raziskavanja.«

Verska svoboda in pravice vesti so v težki nevarnosti. Grožnja proti tem temeljnim načelom pravičnosti je jasna v naporih, da bi

odpravili ugovore vesti strokovnjakom in zdravstvenim ustanovam.

Napadi na versko svobodo so resne grožnje ne samo za posameznike, ampak tudi za civilno družbo, tako za družine, karitativne in verske skupnosti. Zdravje in dobrobit teh ustanov nudijo orožje proti preveliki vladni oblasti in je bistveno za življenje in delo kakršnekoli druge ustanove, v kateri je vključena sama vlada, od katere je odvisna družba.

Moja mama se imenuje Rajko

Dve levjnji ne sestavljata dvojice. Dva mačka tudi ne. Ne moreta se spolno združiti. Za to bi morala biti različnih spolov in iste vrste. To je stvar zoologije. Ni proizvod kulture Hititov, Feničanov, Majev, kristjanov ali muslimanov. Samoumevno, ni izum katoliške Cerkve. Rimsko pravo je priznalo veliko stoletij pred Kristusovim rojstvom v Betlehemu zakon kot zvezo enega moža in ene žene.

Beseda zakon (matrimonio) izvira iz dveh rimskih besed: 'matris' in 'munio'. Prva pomeni 'mati', druga 'zaščita'. Zakon je ljubezen, zveza in medsebojna opora, toda je zaščita, varstvo žene, ki je mati otrok, ena najbolj vzvišenih stvaritev moža, ki je podobna v malem svojemu Stvarniku.

Vsaka beseda ima svoj lasten pomen. Zastonjska kupoprodaja ni kupoprodaja, temveč podaritev. Zakup¹ za pet let ni zakup, temveč navaden najem.

Imenovati zakon zvezo dveh oseb istega spola se mi zdi malo resno. Pravno je bedarija. Naj ga kličejo 'homomonio', 'premetenomonio', 'spolnomonio', kakor hočejo, vse, samo ne zakon, ki so ga iznašli že mnogo preje. Nihče ne imenuje jabolčna torta tiste, ki je narejena iz hrušk.

Ne vem, kaj bodo storili parlamentarci ob uri volitev. So politiki,

ISLAM IN EVROPA

MARKO KREMŽAR

Uvod

V erjetno smo vsi gledali na kabelski TV isti dokumentarni film, ker sicer ne vem, od kod med znanci nenadno zanimanje za križarske vojne. Pa

ne pravniki. Volili bodo po političnih razlogih, ne po pravnih.

Posledice so resne. Če ima moški pravico poročiti se z drugim moškim, in ženska z drugo žensko, ali boš zanikal pravico bratu poročiti se z lastno sestro? Ali očetu to storiti s svojo hčerjo? Ali nimata iste pravice? Družba se razbije, propade. Smrdi po gnilem. Kakor na Danskem.

Ko je profesor vprašal Pavleka, kako se je imenuje njegova mama, je otrok odgovoril: »Moja mama se imenuje Rajko.«

Z interneta
Prevedel Marjan Hribar

ne, da bi bilo zato kaj več poznanja tistih časov, le kritike na račun takratnih kristjanov je nekaj več.

Gledalec, ki bi si ustvarjal mnenje o križarskih vojskah le na podlagi omenjenega filma, bi lahko imel vtis, da se je v enajstem stoletju spomnil neki papež in hotel poživiti verski turizem na Srednji vzhod, v starodavni Jeruzalem, čemur pa tamkajšnji prebivalci, ki so bili muslimani, niso bili naklonjeni. Zato je sklical krščanske vernike na vojno. Na njegov klic naj bi se odzvali nekateri kralji, vitezi, pa reveži, žene in otroci ter se odpravili na vzhod. Ko so prišli do Jeruzalema, so pomorili veliko domačega prebivalstva, preostali pa so se jim postavili po robu. Zato naj bi si kristjani zgradili v Palestini trdnjave in se zaprli vanje. Ker so bili muslimani premočni, so zahodni kristjani kasneje raje napadli Bizanc, to je Konstantinoplo, Carigrad ali kakorkoli že se je nekoč imenoval Istanbul. Oropali so mesto pa odnesli na zahod tudi nekaj kulture, ki naj bi jo tam primanjkovalo. Tak

pristransko poenostavljen filmski pogled, sicer poln točnih datumov in podatkov pa tudi polresnic, vsekakor ni dovolj za razumevanje obširnega zgodovinskega obdobja, katerega se dotika. In tako je bil ob pogovorih, ko je prišlo do križarskih vojn, vedno prisoten dvom, ali je mogoče opravičiti bojevitost takratnih kristjanov?

Ko sem razmišljal o tem, sem uvidel, da moramo za pravo presojo takratnih ljudi in njihovih odločitev razumeti zgodovinski okvir teh dogodkov in dobo, ki je trajala nad tisoč let. Ker je zame, ki nisem zgodovinar, to prevelik časovni razmak, da bi ga lahko zajel v enem pogledu, sem si pričel stvari izpisovati. Nastal je naslednji pregled, ki mi je marsikaj razjasnil in utegne koristiti še komu.

PREGLED

Začetki islama

Čeprav obsega obdobje tako imenovanih križarskih vojn tri stoletja, je trajalo nekako 170 let. Med leti 1096 in 1270 je odšlo iz Evrope osem vojaških pohodov z namenom, osvoboditi Jeruzalem pa tudi druge dežele izpod oblasti muslimanov. Seveda se je spopad z islamom pričel že mnogo prej in končal veliko kasneje, a moderni zgodovinarji so videli v omenjenih pohodih neko zaokroženo enoto in jih imenovali križarske vojne, katerih vzroke pa je iskati nekaj stoletji prej.

Islamska vera, ki jo je pričel arabski trgovec Mohamed (570–632), temelji na judovsko krščanskem izročilu. Priznava kot preroke najprej Abrahama, pričetnika monoteizma, pa Mojzesa, Jezusa in kot zadnjega od prerokov Mohameda. Navadno navajajo kot pričetek islamskega osvajalnega pohoda leto 630, ko je Mohamed na čelu 1600 konjenikov iz Medine napadel in osvojil Meko, ki je bila trgovsko in versko središče takrat še poganskih arabskih rodov. Po tej zmagi so sprejeli Mohamedovo vero prebivalci Meke, kmalu pa vsi Arabci, ki so živeli na polotoku, kateremu dajejo ime. Ker je živelo

¹ zakup = Dejanje, s katerim stvar ali pravica, ki prinaša koristi, za plačilo preide v začasno uporabo koga.

v Meki sredi Arabcev tudi veliko Judov, je Mohamed pričakoval, da ga bodo tudi ti priznali kot preroka, kar pa se ni zgodilo. Zato je ukazal svojim vernikom, naj molijo odslej z obrazom obrnjenim proti Meki in ne več proti Jeruzalemu, kot jih je učil do takrat. Sicer pa je bil do Judov in kristjanov strpen in je odnose z njimi uredil s posebnimi zakoni.

Bojevitim arabskim plemenom je Mohamed prepovedal, da bi se zdaj, kot pripadniki islama, bojevali med seboj. Vse sile je bilo treba usmeriti v širjenje nove vere z osvajanjem novih dežel. To so po njegovi smrti pričeli nasledniki, kalifi, opravljati vestno in uspešno.

Leta 636 osvojijo muslimani Sirijo z Damaskom, kjer je živela že od Pavlovih časov močna krščanska skupnost, ki je dobro poznala tudi grško kulturo. Po njih so prišli arabski osvajalci v stik s teksti grških mislecev. Dve leti kasneje (638) zasedejo muslimani Jeruzalem, leta 640 pa osvojijo Perzijo. S pomočjo sirijskega brodovja napadejo in premagajo leta 642 Egipt. V Aleksandriji zgradijo močno islamsko brodovje, s katerim premagajo leta 649 morske razbojnike, ki so do takrat ogrožali sredozemsko trgovino, hkrati pa zasedejo tudi otok Ciper. Tako so Arabci kmalu nadzorovali velik del trgovskega prometa na Sredozemskem morju. Od trgovskih pristanišč, ki niso bila pod arabskim nadzorom, sta ostali samostojni evropski mesti Genova in Benetke.

Napad islama iz zahoda

Brez večjega odpora so zavzeli muslimani severnoafriško obalo do Atlantika in leta 711 je general Iben Tarig na čelu islamske vojske

prekoračil ožino, ki se po njem imenuje »gibraltarska«, in stopil na tla evropske celine. Sibko vizigotsko kraljestvo na iberškem polotoku (sedanji Španiji) ni bilo kos islamskim osvajalcem.

Dobrih dvajset let kasneje so muslimani prekoračili Pirineje in se pojavili na jugu Francije. Tam je leta 732 Karl Martel, majordom na dvoru Klotarja IV., premagal v

z oporo škofa Oppa, premagal številčno močnejše oddelke muslimanov v bitki pri Covadongi, kjer je zemeljski plaz zasul del umikajoče se arabska vojske. Ker so se Asturijanci pred bitko posvetili Devici Mariji (La Virgen de Covadonga), so tudi zmago pripisali njeni pomoči in se ji nato priporočali tudi v nadaljnjih bojih. S to bitko se pričinja sedem stoletij dolgo obdobje ponovnega osvajanja pirinejskega polotoka izpod islamske oblasti, ki ga Španci imenujejo »la reconquista«.

Leta 929 je Abd al Rahman II. ustanovil kalifat na pirinejskem polotoku v mestu Kordoba. S tem je prenesel za nekaj časa versko in politično središče Islama iz Damaska, kjer je bil kalifat med leti 661 in 750, na evropska tla. Kordovskega kalifata je konec leta 1031, vendar traja »la reconquista« do leta 1492, ko osvojijo Španci Granado, ki je bila zadnje islamsko kraljestvo v takratni Evropi.

Neredko je slišati sodbe, da je bila arabska kultura v času bojev na pirinejskem polotoku visoko nad krščansko in da je z izgonom arabskih Mavrov utrpela Španija v tem pogledu izgubo. To ne drži popolnoma, ker se je pred vdorom islama na tem ozemlju poleg rimske tradicije že razvijala pod keltskim vplivom nova »vizigotska« kultura s središčem v Sevilji. Vizigoti so v petem stoletju sprejeli krščanstvo, poznali in ohranjali so tudi grške filozofske spise, katere so kasneje arabski osvajalci prevajali.

Ker so muslimani obvladali gibraltarsko ožino in severno Afriko, na vzhodu Sredozemlja pa trgovska središča kot Damask in Aleksandrija, kakor tudi poti dišav in svile, ki sta vodili v Indijo in na Kitajsko, so nadzorovali vso

Muslimani sezidajo obzidje v Toledo

bitki pri Poitiersu, blizu Toulusa, mogočno arabsko vojsko, ki ji je poveljeval general Abd el Rahman. Nato je v več manjših bitkah porinil muslimane čez Pirineje. S tem je bilo napredovanje islama na zahodu Evrope ustavljeno. Za osvobajanje iberškega polotoka izpod islamskih Mavritancev ali Mavrov pa je ostala Evropa v naslednjih stoletjih kazala malo zanimanja.

Že leta 722, dobro desetletje po arabski invaziji, se je pričel v Asturiji, na severu Španije, proti njim oborožen odpor. Na čelu domačih plemičev je Don Pelayo,

sredozemsko trgovino. V arabskem delu Pirinejskega polotoka se je zato stekalo bogastvo, ki je omogočalo kulturni vzpon dežele, kar se je izražalo tudi v arhitekturi. V tem času izobilja razpolagajo Mavri za boj proti kristjanom z najemniškimi četami iz raznih afriških in evropskih dežel, med katerimi so bili tudi oddelki Hrvatov. Nasprotno so bila severna, krščanska kraljestva razmeroma revna, ker niso razpolagala z ladjami, ki bi se lahko kosale z arabsko mornarico in zato niso imela dostopa na sredozemsko morje, kar jim je onemogočalo trgovino z vzhodom. Če so hoteli španski vladarji, po zmagi nad Mavri leta 1492, dobiti s trgovino potrebna sredstva za razvoj opuščene dežele, jim je ostajala odprta le pot na zahod. To pot je sklenila uporabiti španska kraljica Isabela, imenovana katoliška. Ker je bila njena država zadolžena in brez denarja, je iz svojega premoženja plačala odpravo genoveškega mornarja Kristofa Kolumba z namenom, da poišče nove trgovske poti na drugi strani oceana. Komaj se je Španija z odkritjem novih dežel gospodarsko opomogla, se je po vsem polotoku pričel kulturni razcvit, ki se je izražal predvsem v poeziji in prozi takrat že skoraj splošno sprejetega kastiljskega jezika.

Španski kralji so po zmagi nad muslimani, ki je zahtevala poleg človeških žrtev tudi velik finančni napor, reševali svoje zadolžene finance tudi tako, da so judovske bankirje, ki so trgovali z Arabci, denar na posojali njim, izgnali iz države. Ker pa je bilo to po vseh zakonih krivično, je bilo treba zaviti odlok v videz splošne pravovernosti. Ukazali so izgon vseh Judov, ki ne bi hoteli sprejeti krščanske vere. Da pa so se vladarji pri tem otresli očitka pristranosti, so sodišča, ki naj odločajo o tem, kdo je v resnici spreobnjenec in kdo ne, zaupali predstavnikom Cerkve. Ta sodišča so se imenovala »inkvizicija«. V takratni Evropi so bila to prva sodišča, ki so uvedla sodni postopek, neodvisen od samovoljne odločitve vladarja, kar pa seveda še ni bilo dovolj, da bi lahko

zagotovila nepristransko sojenje.

Islam napada iz vzhoda

Dokler so vladali v Damasku kalifi, krščanski romarji niso imeli težav pri obiskovanju svetih krajev v Palestini pa tudi trgovci iz Genove in Benetk so mogli trgovati z vzhodom. S prevlado Turkov v muslimanskem svetu pa je bilo teh svoboščin konec. Pričele so se sovražnosti. Po dolgih letih spopadov med islamom in Vzhodno rimskim, bizantinskim imperijem v Mali Aziji, so leta 1071 Turki premagali bizantinsko vojsko in prišli do Bizanca, na vzhodno mejo evropske celine v času, ko so obvladali Mavri na zahodu še dober del Pirinejskega polotoka.

Ker je bilo v nevarnosti drugo največje mesto krščanske Evrope, ki bi utegnilo postati izhodišče za vdor islama na evropsko celino tudi iz vzhoda, je papež Urban II., na prošnjo bizantinskega cesarja Aleksija I., sklical evropske vladarje na skupno obrambo krščanskih dežel. Ker je sovražnike Evrope povezovala islamska vera, je bilo mogoče tudi obrambne sile evropskih narodov in med seboj večkrat sprtih vladarstev povezati le na verski ravni. Cilj te sicer defenzivne vojne naj bi bila Palestina z Jeruzalemom, mestom, ki je bilo sveto za kristjane pa tudi za pripadnike ostalih monoteističnih ver in katerega so osvojili muslimani leta 638. Na koncilu v Clermontu so škofje leta 1095 papeževo inicativno podprli in pričelo se je obdobje tako imenovanih križarskih vojn proti islamu, ki pa so bile, razen prve, po večini le malo uspešne in slabo vodene.

Prihodnjič konec

**Verujem v Kristusa
in verujem, da bi
800 milijonov kristjanov
na tem svetu moglo
spremeniti lice zemlje.**

*Heinrich Böll,
Nemec, književnik,
Nobelov nagrajenec 1972*

Biserni jubilej s. MARIJE ŠTEFE

V nedeljo, 5. julija 2009, je v centralni hiši sester usmiljenk *La Providencia* v Buenos Airesu obhajala s. Marija Helena Štefe 60-letnico redovništva. Praznovanje je bilo v družinskem krogu, s prisotnostjo sester iz centralne hiše in njenih najožjih sorodnikov. Pričelo se je ob štirih popoldne s sv. mašo, ki jo je daroval direktor argentinske province tega reda, p. Pedro Duarte CM, v somaševanju lazaristov p. Vinca Bokaliča, vizitatorja, in p. Ivana Likozarja.

P. Duarte je govoril o jubilatkinem požrtvovalnem delu, polnim bogatih sadov. Pri slovesnosti ni manjkalo lepega petja, ki so ga nudile tri redovne sestre ob spremljavi kitare. Tudi brat Jernej se je oglasil s slovenskim *Hvala večnemu Bogu* in potem s *Povsod Boga*. V imenu vseh bratov ji je čestitala rodna sestra Ana in se zahvalila Bogu in Mariji Brezmadežni za njen poklic.

Po sv. maši so bili povabljeni vsi udeleženci v obednico k lepo okrašenim in bogato obloženim mizam. Okoli šestih se je družba začela razhajati z veseljem v srcih in s prošnjo k Bogu, naj še dolgo ohranja s. Marijo Heleno v zdravju, da mu bo lahko še naprej služila v ljubezni in delu za bolne in uboge.

MISIJONAR

P. LOVRO TOMAŽIN, DJ JE ODŠEL K OČETU

Nedelja, 12. septembra: P. Janez Mlakar podeli v bolnici p. Lovretu sveto bolniško maziljenje.

Nekdanji predsednik Slovenske fantovske zveze, jezuit in misijonar, član slovenske skupnosti v Argentini, je umrl 8. oktobra v Zambiji, v mestu Lusaka, Afrika.

Rojen je bil 27. oktobra 1930 v Vrheh, Krka na Dolenjskem. Gimnazijske študije je začel na Škofjski klasični gimnaziji v Ljubljani in jih končal v Italiji. Bogoslovne študije je opravil v Slovenskem izseljenskem semenišču v Adrogueju. V duhovnika je bil posvečen 8. decembra 1963 v Adrogueju. V Družbo Jezusovo (k jezuitom) je vstopil 17. februarja 1964. Bogoslovne študije je nadaljeval v Poona (Indija, 1966-1967). V Zambijo je prišel leta 1967, da oznanja evangelij Afrikancem, in v Zambiji je leta 2009 kot misijonar tudi umrl in bil pokopan.

Okvirni podatki njegovega misijonskega dela so: 1968-1973 župnik v Katondwe; 1974 tretja probacija v Rimu; 1974-1983 župnik v Chelston, Lusaka; 1983-1995 voditelj Doma duhovnih vaj in Pa-

storalnega centra ob Marijini cerkvi; 1980-1995 voditelj romanj; 1983-1995 duhovni asistent Katoliške akcije; 1995-1998 župnik in predstojnik skupnosti v Mumb-

wa; 1998-2003 župnik in predstojnik skupnosti v Matero, Lusaka; 2004-2005 sobotno leto v Argentini; 2007-2009 ustanovi novo podžupnijo v Kasisi.

P. Lovro zapušča v Argentini brata Miha in sestre: Marijo, Francko (karmeličanko s. Mirjam) in Majdo. V Sloveniji pa sestro Jelko.

Še v julijski številki naše revije so bralci našli pogovor, ki sem ga imel z našim misijonarjem. Prvo, kar sem ga takrat vprašal, je bilo: »*Koliko let si že v Zambiji?*« Odgovoril je: »*V Zambijo sem prišel 11. oktobra 1967. To je pred dvainštiridesetimi leti.*« Če primerjamo datum prihoda z dnevom njegove smrti (8. oktobra) in pokopa (12. oktobra 2009), vidimo, da je njegovo misijonarjenje v Zambiji trajalo do dne točno toliko, kot je osem mesecev prej sam napovedal. Dvainštirideset let garanja ter prenašanja vročine in revščine afriških misijonov! Njegove zadnje besede v tistem pogovoru kakšen dan pred vrnitvijo v Zambijo, so bile:

»*To pot sem prišel na počitnice za dva meseca, ne za tri, kot gremo navadno misijonarji. V začetku marca se začne že postni čas, ko začnemo s pripravo na veliko noč, duhovne obnove, pripravo katehumenov za prvo spoved, sveto obhajilo, ipd. Zato se moram vrniti že v*

V vasi Katondwe leta 1968: Na levi br. Rovtar, na skrajni desni p. Jože Kokalj, sedi p. Lovro.

V jezuitskem noviciatu skupaj z br. Rovtarjem. Lovro je silkan tukaj tri dni pred smrtjo.

začetku marca domov na delo. Tudi letos sem obiskal vse Slovenske domove v okolici Buenos Airesa: v San Martinu, Carapachayu, Slovensko pristavo v Castelarju, Slo-mškovo dom v Ramos Mejiji in Naš dom v San Justu. Zelo sem hvaležen za vse darove in sodelovanje sorojakov ter dobrotnikov v Argentinu. Da se vas spomnim in se vam malo oddolžim, darujem vsaj štiri maše na mesec in vam vsak večer pošljem svoj blagoslov.»

Ce je bil p. Lovro zadnja dva meseca tako povezan z nami in mi z njim, je bilo zaradi njegovih po-

gostnih stikov s svojimi sorodniki. Iz njegovih pisem zvemo, da je bil do zadnje ure velik misijonski garač, in da zahrbtne bolezni, ki ga je spravila v grob, domačim ni omenil do zadnjega. Iz emaila, ki ga je poslal 7. julija 2009 eni od sester, je to razvidno:

»Najlepša ti hvala in Bog plačaj za dve pismi z vsemi novicami, za molitve ter dobre želje. Oprosti, da ti prejšnji teden nisem pisal, sem bil res zaposlen, poleg rednega dela je bil še prvi petek ter prva sobota in še priprave. Črpalka je inštalirana in dobro dela; okoli

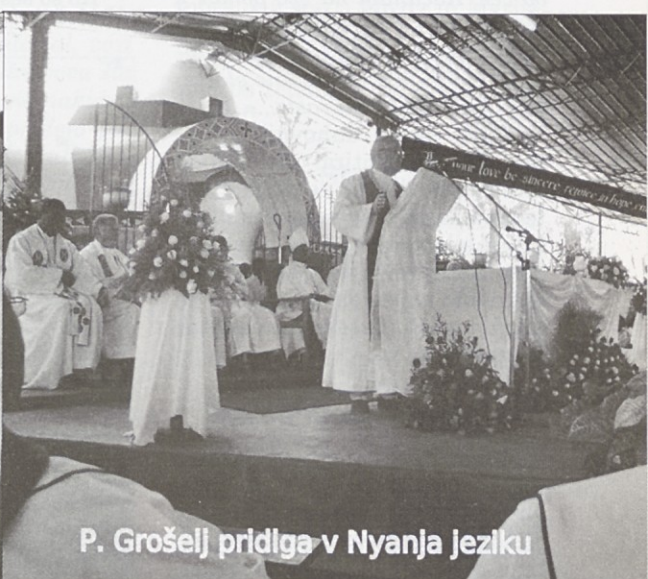
smo zgradili majhno ograjo in danes delajo cementno pokrivalo, da je ne bodo mogli ukrasti. Upam, da bo ograja končana ta teden, nato kopanje temeljev za farovž. Da, na praznik presvetega Srca smo začeli leto duhovnikov; pri mašah to pridigam, da bi imeli pri nas kaj duhovniških poklicev in dobrih duhovnikov. Do sedaj imamo samo enega semeniščnika na naši župniji.«

Ko omenja težave s želodcem, piše: »... meni pomagajo tablete Rennie... Gripa A razsaja, pazite se... Naš mrz: mene ne matra, drugi se pritožujejo in se oblačijo, sam imam samo zjutraj in zvečer pulover in ponoči samo eno deko; zdravje dobro, hvala Bogu, saj vsako jutro in večer molim: 'Nad vse ljubeče Srce Jezusovo, daj mi zdravja na duši in telesu, da ti bom mogel služiti z vsemi svojimi močmi. Dotakni se ljubeznivo tega življenja, katero si Ti ustvaril, za sedaj in za vekomaj. Amen.' To je prevod iz angleščine.« Nato govori o duhovnih vajah, ki jih je vodil ves mesec avgust:

»Duhovne vaje bodo v bližnji šoli tam v Kanakatapi, od tor-ka zjutraj do četrta popoldne, in to bo štiri tedne. Kuhale bodo žene prostovoljke in sicer na prostem. To bo težko delo, z Gospodovo močjo bo šlo. Bog lonaj za molitve v ta namen...«

Slovenski mislonarji ob Lovrotovi krsti

P. Grošelj pridiga v Nyanja jeziku

11. oktobra zvečer je bila vigilijska maša v Marijinem centru v Chelstonu. Škofa je spremljalo 50 duhovnikov in nekaj sto vernikov, predvsem iz vrst Marijine Legije in Katoliške akcije.

▶ 14. avgusta se je sestri Majdi zahvalil za pismo, v katerem mu je voščila za god (ki ga je imel 10. avgusta), za voščila in molitve vsem, ki so jih poslali preko nje:

»... Sam sem daroval sveto mašo v zahvalo Bogu, sv. Lavrenciju in vsem, ki ste se me spomnili in zame molili... Duhovne vaje za moške so po milosti božji zelo lepo uspele; bilo je 29 udeležencev. V torek pa jih bomo začeli za žene; teh bo več. Računam na vso pomoč z molitvami... Pri gradnji hiše smo zalili temelje in sedaj zidajo z bloki iste temelje do cementne plošče, tako da hiša počasi raste...«

Proti koncu duhovnih vaj je še enkrat komentiral udeležbo na njih in povedal, da se jih je drugi teden udeležilo 49 žena. Tudi fantov je bilo veliko, ni pa pisal, koliko. Bil je vesel in je ob začetku duhovnih vaj za dekleta prosil po telefonu: »Molite, da bom vzdržal, je to velik napor.«

P. Lovro resno bolan

Prva novica o njegovi bolezni je prišla v Buenos Aires 7. septembra. Njegov kolega in sodelavec p. Janez Mlakar je telefoniral dušnemu pastirju Marjanu Bečanu v Nemčijo,

ta gospod pa misijonarjevi sestri Mariji v Buenos Aires, da je p. Lovro resno bolan. Naslednji dan ga je sestra Majda poklicala po telefonu, ki ji je sam povedal, kakšne vrste okvaro mu hočejo zdravniki odpraviti, in pojasnil, da ne jé nič gostega, da samo pije. Da mu delajo študije in da mu bodo konec tedna povedali, če bo šel na operacijo ali ne.

Ko so sestre zvedele za resnost

bratove bolezni, so videle edino rešitev v čudežu. Odločile so se, da molijo devetdnevno k škofu Baragi, ki je bil tudi misijonar, za čigar beatifikacijo je potreben čudež na njegovo priprušnjo. O tem so se pogovorile tudi z bolnim bratom, ki je odgovoril: »Molimo za čudež, vsekakor pa naj se zgodi božja volja. Rad bi še končal, kar sem začel v Kanakatapi, potem pa naj

Duhovniki med mašo iz ene strani

Krstva se približa odprtemu grobu

Ženske z rokami polepšujejo površino groba

me vzame...« Sestre so naprosile naše dušne pastirje, da bi o molitvi devetdnevnice obvestili rojake pri slovenskih mašah in za objavo oglasa v Oznanilu. Mnogi rojaki so dobili obvestilo o devetdnevnici tudi po elektronski pošti.

Teden kasneje je p. Mlakar ponovil sporočilo, tokrat naravnost v Buenos Aires, da ima p. Lovro v črevesju tumor in da krvavi. V nedeljo, 12. septembra, mu je isti kolega dal sveto maziljenje, to je pet dni pred operacijo. Enajst dni po operaciji, 28. septembra se pa oglasi z emailom p. Lovro sam:

»Končno sem prišel do tega, da vam pišem. Bivam v hiši za ostarele in bolne jezuite, od tu sem šel včeraj v Kasisi in sem prinesel računalnik, v njem sem dobil 24 emailov, medtem pa sem seveda prejel več telefonskih klicev. Moja prva beseda vam je: Gospod naj vam stotero povrne za vse molitve, skrbi in dobre želje za mojo srečno operacijo in zdravljenje. Sam sem pred operacijo daroval dve maši v ta namen in za vas vse, ki zame molite.

»Moja operacija«

Dobila sta se dva dobra zdravnika, prvi je kirurg Janez Baptist iz Ruande, zelo dober katoličan, in Ken Johson, jezuit iz USA. Oba sta me dobro pregledala in odločila operacijo, ki je bila v četrtek, 17. septembra, ob 15. uri. Opravil jo je Janez Baptist. Štiri noči

sta me varovala en pater in en jezuitski novinec. Podnevi pa bolničarke. V torek, 22. septembra, so me prepeljali v dom za ostarele in bolne jezuite, ki je poleg noviciata. Po štirih dnevih sem spet lahko maševal, prej sem pa prejel sveto obhajilo. Z vsem tem sem imel in še imam priliko, da sem združen z Jezusom, trpečim za nas in za zveličanje neumrljivih duš. V torek bom šel v bolnico, da mi poberejo niti, s katerimi je rana zašita.

Medtem gradnja hiše za duhovnike tam v Kanakatapi dobro napreduje. Začeli so graditi zidove. Imam zelo dobrega in zvestega delovodja, Cephas, ki je bil moj katehumen in sem ga krstil 1977. leta. On nakupuje material, vozi kamion, vodi delo. Jutri bova šla v Lusako na banko in na nakupovanje. Farani redno pridejo pomagat. Dobil sem tudi duhovnika, ki je prejšnjo nedeljo in danes maševal na postojankah. Hvala Bogu in dobrim ljudem, da Gospodovo delo kar lepo napreduje...«

Zadnje pismo domačim je od 30. septembra:

»Bog plačaj za pismo, molitve in svete maše. Sam sem danes, zadnji dan v mesecu, daroval mašo v zahvalo Bogu in vam vsem, ki zame molite in se žrtvujete. Devetdnevnica se mi zdi zelo primerna k Frideriku Baragi. Sporoči mi, kdaj bi jo začeli.

Zaenkrat nimam nobene tera-

pije ali kimio. Včeraj sem bil na pregledu, zdravnik, ki me je operiral in vse pregledal, je ugotovil, da se vse lepo zdravi. V petek bo prvi petek v mesecu. Nameravam iti na župnijo, kjer bo sveta ura ter maša presvetega Srca Jezusovega. Gospod sam mi bo pomagal. In v soboto bo prva sobota, brezmadežno Srce Marijino: zopet maša in v nedeljo na dve postojanki. Upam, da bom vzdržal.

Prosim, sporoči zahvalo p. Kukoviči in vsem v San Justo, ki so darovali svete maše po mojem namenu. To je vse za danes. Ljubeč pozdrav ter Gospodov blagoslov. Lovre.«

Tri dni kasneje, v soboto, 3. oktobra, sta sestri Majda in Marija, v družbi hčerke Mirjam in njenih otrok, še govorili z dragim bratom po telefonu. Na žalost, zadnjokrat!

Slovo

Kajti v petek, 9. oktobra, ob treh jutraj so domači dobili telefonski klic, da je p. Lovro prejšnji dan, to je 8. oktobra, umrl. Dva dni kasneje se jim je oglašil p. Janez Mlakar z naslednjim emailom:

»Danes popoldne sem se vrnil iz svoje župnije v Lusako... Za Lovretovo smrt sem izvedel šele v petek. Sem še vedno v šoku, kakor tudi veliko drugih ljudi, ki so ga videli pred kratkim v polnem življenjskem in delavnem zagonu. Nocoj ob osmih zvečer je

bila vigilija v Marijinem centru v Chelstonu, ki ga je Lovro sam zgradil. Mašo je vodil upokojeni škof Medardo Mazombwe v spremstvu 50 duhovnikov. Vernikov je bilo nekaj sto, predvsem iz vrst Marijine Legije, ki so prav lepo peli med mašo. Lovretovo telo je bilo vidno ob odprti krsti in v obraz je bil videti prav lep. Slikal sem ga, ker ne vem, če bo jutri ob pogrebu krsta še odprta... Iz Malawija sta prišla patra Podgrajšek in Rozman in iz mesta Kitwe v Zambiji p. Mujdrica. Med ljudmi je bil tudi brat Rovtar. Jutri pri pogrebnih obredih pa bomo vsi slovenski misijonarji v Zambiji prisotni. Ker bo dan, bom lahko tudi posnel več slik za spomin na prvi slovenski misijonarski grob v Zambiji... Ljudje so zelo lepo govorili o Lovretu in so molili tudi za vas sorodnike, ki ste ga darovali Zambiji. Ob tej priliki vam tudi jaz izrekam globoko sožalje. Lovro je pa odšel kar tako brez slovesa... Naj mu bo Vsemogočni bogat plačnik. Naj počiva v miru.»

In še pismo od 12. oktobra, ko je bil pokop:

»Danes je potekal pogreb p. Lovreta v Lusaki. Začel se je ob 9.30 in končalo se je v Kasisiju na jezuitskem pokopališču ob 14. uri. Veličasten pogreb. Čez tisoč ljudi. Čez šestdeset duhovnikov. Mašo je vodil škof Mazombwe. Pridigal je p. Grošelj. Vse je bilo posneto tudi na video kamero in bo vsem na razpolago kdaj prihodnjič. Zaenkrat pa bom poslal kmalu album, ki sem ga sam poslikal. Za danes naj bo to dovolj, ker sem precej utrujen od vročine in žalovanja.«

Domačim izreka iskreno sožalje tudi *Duhovno življenje*. Sočustvujemo tudi z verniki njegove podžupnije v Kasisi, ki je izgubila skrbnega duhovnega očeta, afriška Cerkev pa gorečega katoliškega misijonarja.

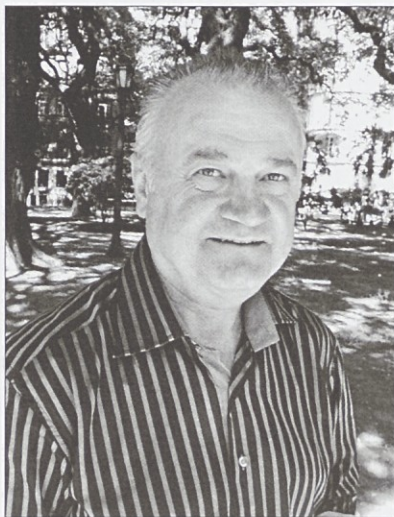
S.S.

Fotografije: P. Janez Mlakar

**Kar hoče Bog,
hočem tudi jaz.**

Wolfgang Amadeus Mozart

Dr. Janez Zorec, astrofizik, se je pogovarjal

Dr. Janez Zorec živi že 33 let v Franciji, kjer kot astrofizik preučuje zvezde, nebesna telesa. Ker je njegov dom Argentina, kjer ima še starša in dve sestri, prihaja enkrat na leto za en mesec v Buenos Aires. Takrat ga vedno pelje pot tudi v La Plato, da se sreča s kolegi z univerze, kjer je študiral. Z njimi namreč še vedno strokovno sodeluje. Večkrat ima tam predavanja ali pa tudi uči. Ti tečajji veljajo študentom, ki pripravljajo doktorske teze, da pridobijo točke zaradi zahtevanih študijskih formalnosti. Tečajji trajajo od 40 do 100 ur, ki jih opravi v teku enega meseca ali malo več.

Naš intervjuvanec predstavlja Argentino v konzorciju direktorjev znanstvene revije *Astronomy and Astrophysics*, kjer astronomi objavljajo svoja znanstvena dela. V tej funkciji se udeležuje letnih sej, ki so vsakič v drugi državi. Ta revija je svoj čas imela še dodatno ime *Astronomy and Astrophysics, an european journal*. On je zaprosil, da bi postala Argentina član konzorcija. Temu so se mnoge evropske države upirale, ker bi s tem sprejetjem revija zgubila naziv, da je evropska. Kljub temu mu je uspelo. Ko je šlo na glasovanje, je dobil večino. Za Argentino sta potem vstopila v konzorcij še Čile in Brazil. S tem pa

je revija zgubila naziv »an european journal«. V tem kontekstu sedaj zastopa Argentino že 7 ali 8 let.

Na kongresih, ki jih imajo astronomi v različnih državah po vseh celinah, on predstavlja dom ali zavod, kjer dela, kar je naravno. Zanimivo je to, da na teh kongresih ne govori francosko, ampak angleško. Njegov delovni jezik je angleščina. V tem jeziku piše vsa znanstvena dela. Redkokdaj se zgodi, da bi bilo kaj objavljeno v francoščini ali španščini, morda kdaj, ko gre za domačo uporabo!

Predaval je že večkrat tudi v Sloveniji, predvsem na Inštitutu Jožef Štefan. V teh primerih je imel predavanja v slovenskem jeziku, kar je bil zanj precejšen izziv. Predaval je največkrat o svoji stroki.

Pri Slovenski kulturni akciji je prvič predaval leta 1970. Ko se je na predavanje pripravil, se je zavedel, da mu manjka veliko slovenskih izrazov in se odločil, da predavanje pripravi v španščini. Ko je za to zvedel gospod Zorko Simčič, je šel v La Plato in ga prepričal, da je pomembneje, če govori v slabi slovenščini kot v dobri španščini. In res je prišel na predavanje z listo čez 400 prevodov besed in drugih znanstvenih izrazov, da je »bolj ali manj srečno zvozil« do konca. Ko je predaval na jubilejni prireditvi SKA v Ljubljani, se je moral spet zateči k gospodu Simčiču za en slovenski izraz. Dolga leta se ni oglasil pri SKA. Od leta 1986 pa predava skoraj redno vsakokrat, ko pride v Argentino. Prej po zaslugi gospoda Tineta Debeljaka, zdaj pa njegove žene Katice Cukjati.

Najin pogovor sva začela z naslednjim vprašanjem:

Nekoč si bil zelo aktiven v argentinski slovenski skupnosti, predno si se posvetil študiju zvezd ... Povej, za kaj vse si se zanimal v študentovskih letih.

Bil sem član *Buenosaireskega slovenskega okteta*, ki ga je vodil Janez Mežnar. Pel sem kot prvi tenorist, za kar sem se tudi glasovno izpopol-

njeval pri profesorjih glasbene šole v Teatru Colón in se držal nasvetov gospe Franje Golob Staretove. Prepevati sem začel v cerkvenem zboru v San Martinu, ki ga je vodil moj stric Slavko Rupnik. V tistih letih sem bil na pragu, da objamem petje profesionalno. Sicer pa je privlačnost zvezd premagala. V Argentini sem se udeleževal v mladinskih organizacijah. Bil sem nekaj časa tajnik v osrednjem odboru SFZ, več let risal naslovno stran *Mladinske vezi*, bil član SKAD-a, član SKA v dveh odborih: v prirodoslovnem in gledališkem. Kot gledališčnik sem se udeleževal predvsem pod vodstvom režiserjev Maks Borštnika in Nikolaja Jeločnika. Zadnjikrat sem igral na odru Slovenske hiše 'na Ramonu' v Molièrjevem *Tartuffe* štirinajst dni pred odhodom v Francijo, to je, konec septembra 1976. leta.

Kako je bilo potem v Parizu, si tudi tam zahajal med rojake ?

Tudi v Parizu sem se aktivno udeleževal med Slovenci. Bil sem predsednik *Društva Slovencev v Parizu* v letih, ko je Slovenija stopala v državno osamosvojitvev. V tem položaju sem organiziral prvi prihod slovenskih državljanov v Francijo, da so imeli tri dni seje pri najvišjih državnih organih in osebnostih, da so lahko neposredno prikazovali želje Slovencev in resnično stanje razpadajoče Jugoslavije. Takratni francoski predsednik François Mitterrand, socialist, nam je zelo nasprotoval, zato je bila priprava tega prihoda dolga in težka. Kot je ostalo zapisano v spominih prišlecev, so Francozi takrat sprejeli Slovence ... pri stranskih vratih.

Kdaj si se navdušil za zvezde?

Ne vem, kako je to navdušenje nastalo. Čisto lahko pa je bila odločilna prva šola z atom na polju, ko me je že zgodaj pred šolsko dobo učil šteti. Za računalnik sva namreč imela zvezde!

Tvoj poklic je astrofizik. Kje si študiral, da si prišel do tega poklica, da se danes posvečaš znanstvenemu raziskovanju v Franciji?

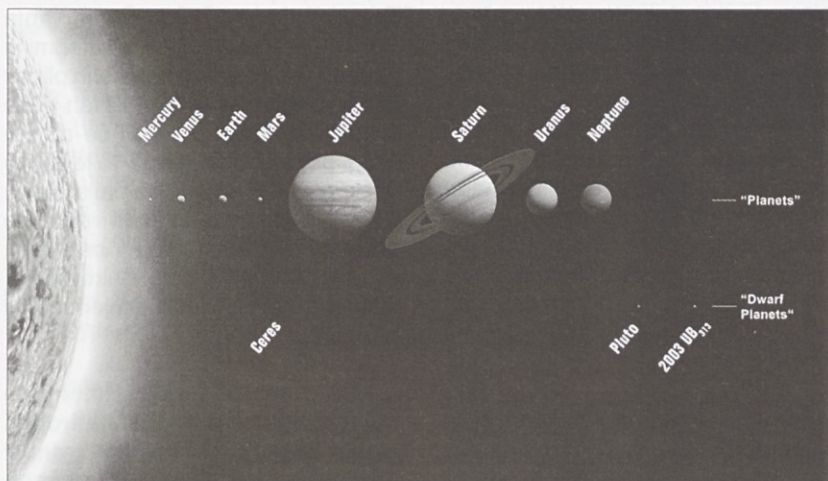
Astrofizik pomeni, da so predmeti preučevanja nebesna telesa. Ta telesa pa so podrejena isti fiziki, ki jo srečavamo v zemskih laboratorijih ali v enačbah teoretičnega poglobljanja. Astronomijo in astrofiziko sem študiral na Univerzi v La Plati. Delitev med astronomijo in astrofiziko je konvencionalna zadeva. Govorimo o astronomiji predvsem, ko gre za merjenja leg in premikanja nebesnih teles. Astrofizika pa pomeni, da gre za fizikalni stroj teles. Poleg teh astronomskih ved sem študiral v La Plati tudi fiziko in matematiko. Doktoriral pa sem iz fizike na podlagi astrofizikalnih predmetov na Univerzi v Parizu. Začel sem raziskovalno delo v Buenos Airesu na Inštitutu za astronomijo in fiziko vesolja. Zasnova sem nekaj idej o medsebojnem vplivu med zvezdo in plinastoprašno ovojnico, iz katere nastanejo planeti. Z namenom, da bi poglobil ta predmet, sem dobil štipendijo in šel v Francijo. Dobil sem nato višjo štipendijo Kolegija Francije, usta-

Osnovno in srednjo šolo sem opravil v Buenos Airesu v San Martinu, kjer sem tudi hodil v Slovensko šolo. Bil sem tudi dijak slovenskega Srednješolskega tečaja.

Zakaj je bilo leto 2009 - Leto astronomije ?

Na glavni skupščini mednarodne astronomske organizacije v Sidneyu leta 2006 je bilo predlagano, da bi bilo leto 2009 proglašeno za Leto astronomije, ker je obletnica prvega opazovanja nebesnih teles s teleskopom. Gre za 400. obletnico Galilejevega opazovanja s teleskopom, ki ga je sam naredil. Galilej pa je po drugi strani tudi eden izmed pomembnih ustanoviteljev moderne fizike. UNESCO je to iniciativo sprejel in Združeni narodi so leto 2009 proglasili za Leto astronomije pod geslom »Vesolje je nad tabo, odkrij ga!«

Kaj je glavni namen proglasitve Leta astronomije ?

nove podobne Akademiji, in po petih letih prebivanja v Franciji pa še službo v zavodu *Državni Center za Znanstveno Raziskovanje* (CNRS). Argentina ima podoben zavod: CONICET. Inštitut za astrofiziko v Parizu, kjer imam pisarno, je samo eden od mnogih delovnih CNRS-ovih centrov. V CNRS-u je zaposlenih 27.000 oseb; znanstveniki vseh naravnih ved in humanističnih ter inženirji, tehniki in administracija.

Kot rečeno, je predvsem obletnica prvega modernega astronomskega opazovanja. Je pa astronomija ena osnovnih znanosti. Imela je velik vpliv na kulturo in je močan izraz človeškega duha. Veliko je bilo odkritega v zadnjih letih. Pred sto leti nismo vedeli, kaj resnično je Rimska cesta. Danes vemo, da gre za galaksijo in da je podobnih in drugačnih galaksij več milijard v območju vesolja (milijarda = tisoč milijonov), ki nam je

ROJSTVA, POROKE in SMRTI v letu 1959

z opazovanjem dosegljiv. Vemo danes, da so se vse te galaksije sestavile pred 14 milijardami let. Pred sto leti se nam je zdelo pravljíčno misliti, da bi obstajala druga osončja. Danes poznamo čez 300 planetov, ki obkrožujejo druga sonca, podobna našemu Soncu. Pred sto leti so astronomi gledali vesolje z optičnimi teleskopi, danes pa ga opazujemo s sateliti.

Predvsem je namen tega leta, da bi širša publika spoznala razsežnost astronomskega raziskovanja in pomen tega raziskovanja pri razumevanju nastanka in razvoja vesolja. V ta namen je bilo letos organiziranih nešteto predavanj in srečanj po vsem svetu, pa se je tudi vrstilo nešteto radijskih in televizijskih oddaj, kjer se je govorilo o astronomskih odkritjih.

Katera so najpomembnejša astronomska odkritja ?

Med prvimi najpomembnejšimi spoznanji je bilo to, da nista ne Zemlja in ne naše osončje sredina sveta. To odkritje je pomenilo velik korak, ki ima tudi filozofski prizvok. Za tem je bilo določanje svetlobne hitrosti. Svetloba je sicer nit, ki veže čas in prostor v relativnostni teoriji štiridimenzijskega čas-prostora. Med bolj novejša odkritja pa lahko štejemo potrditev z opazovanji razmaha vesolja, ki ga splošna relativnostna teorija predvideva. Za razmahom pa pride odkritje ostankov žarčenja iz pra-poka. Prav v zadnjih časih pa je pomembno odkritje planetov na drugih zvezdah.

Je človek edino razumno bitje v vesolju ?

Nihče danes ne ve odgovora na to vprašanje. Večina planetov, ki jih odkrivamo, so podobni Saturnu in Jupiterju, ki sta oba netrdna. Odkrivanje velikih planetov je seveda podrejeno natančnosti aparatov. S časom in z drugačnimi tehnikami bo verjetno možno odkriti tudi manjše planete in planete, ki imajo trdno površino. Ni pa s tem rečeno, če bodo odkrili planete, podobne Zemlji, da je to že pogoj, da se je tudi tam razvilo življenje. Za obstoj življenja, podobnega temu, ki ga poznamo

ROJSTVA: Lucija Katarina Adamič-Zajc, Jurij Agreš-Buh, Tonček Arko-Lenard, Lojze Arko-Komavli, Viktor Artač-Škamlec, Ivana Filomena Benkovič-Sanchez, Egidij Filip Blazinšek-Medved, Graciela Alma Bučar-Antonič, Milan Criscuoli-Berčič, Marko Cukjati-Močnik, Kristina Česnik-Kruh, Ivana Čop-Juhant, Lojzka Dimnik-Petrač, Martin Franc Dobovšek-Ulrich, Helena Ivana Dolinšek-Remić, Julija Bernarda Drenšek-Knavs, Robert Eiletz-Brajdič, Veronika Vanda Fajfar-Lukančič, Aleksander Gabriel Fekonja-Vino, Andrej Ferfolja-Gruden, Janez Aleksander Fleré-

Kobelt, Hilda Fric, Lojze Gimpelj-Rauh, Sonja Angelika Gjurič-Marušič, Rihard Godec-Schneider, Marko Grohar-Moder, Jože Robert Groznik-Zupanc, Bogomir Guzelj-Jesenovec, Erik Guzmán-Habjan, Aleksandra Gabrijela Havelka-Cotorruelo, Veronika Hirschegger-Kosanc, Andrej Tomaž Horvat-Krašovec, Edvard Silvester Hrovat-Zelenc, Hilda Humar-Fabjan, Peter Pavel Jakoš-Oblak, Branko Jan-Virant, Metka Japelj-Mehle, Marija Viktorija Jazbec-Coppola, Avgust Marjan Jeločnik-Bedenčič, Kristina Jereb-Urbančič, Martin Tomaž Jerman-Kralj, Jože Jerman-

pri nas, je potrebna določena krožna pot okrog matične zvezde, katera se ne sme veliko spreminjati, ker bi takoj nastalo prevroče ali premrzlo. Zagotovljena pa mora biti dolgotrajnost stalne temperature in drugih lagodnih pogojev, da ima biološki razvoj dovolj časa za razvoj. Pri tem je važna tudi Luna in naklon njene krožne poti krog Zemlje, da je zaporedje plime in oseke pravilen. Pomembna so tudi premikanja notranjih zemskih plasti, s katerimi je zagotovljeno črpanje nekaterih plinov in obnova kisika. Ali so pri teh novo odkritih svetovih vsi ti in še mnogi drugi pogoji upoštevani? To je veliko vprašanje. Od Kopernika dalje vemo, da se človek ne sme imeti vedno za edinega in sredinskega v celotnem vesolju. Zato bi lahko pričakovali, da je še kdo kje v vesolju. O njem pa še ni slišati...

Malo razloži, zakaj imenuješ planeta Saturn in Jupiter 'netrdna'. Ali sta naša Zemlja in Luna 'trdni'? Kakšni so drugi planeti našega Sonca? Kaj odloča, da je planet trden ali pa netrden?

Naziv 'trdni' planeti pomeni, da imajo planeti na površini trdno skorjo, kot jo ima Zemlja, Luna, Merkur, Venera, Mars, itd.. Saturn in Jupiter pa imata plinasto površje in večji del notranjosti je tekoč.

Teorija, ki razlaga nastanek planetov, predpostavlja, da se delci v plinasti zunanji ovojnici osrednje zvezde oblikujejo v molekule, ki se kasneje združijo v prašne delce in ti

v šoder. Nastalo kamenje obkrožuje osrednjo zvezdo bolj ali manj urejeno. Trki med seboj teh kamnov omogočajo, da iz njih nastanejo večje skale. Podoben proces traja nekaj časa, dokler v tirnici teh nastalih teles ali 'planetoidov' ni več šodra, ki bi ga bilo treba pomesti. Namet je lahko zelo učinkovit. Zaradi nabrane mase je gravitacijska privlačnost lahko zelo velika, da se tudi plin v ovojnici začneja nametavati na nastale krogle. Sam tlak tega nabranega plina stori, da se površina ne zgredi, ampak obstane kot debela plinasta površinska plast. Pri ostalih manjših nabranih kosih se proces nabiranja plina hitro ustavi. Ti namreč dobijo obliko tako imenovanih planetov s 'trdnimi' površinami, med tem ko ostali velikani ostanejo plinasti. Splošna teža teh velikanov pa omogoči, da se tudi nabrane skale stopijo v magmo.

Ali je možno na kratko povedati, kaj so 'ovojnice' ?

Ovojnica je plinasta ali prašna, pa tudi oboje. To je plast, ki tiči pretežno na ravnini zvezdnega ekvatorja. Ovojnica nima nujno podobe Saturnovih pasov. Plinasti del ovojnice se lahko raztegne navpično visoko nad ekvatorsko ravnino zaradi notranjega toplotnega tlaku. Osrednja zvezda se zato prikazuje z ovitkom, ki je bolj ali manj potisnjen ali potlačen v smeri proti tečajema. Ovojnica se lahko vrtil okrog zvezde ali jo zapuščča bolj ali manj hitro. Ovojnica ni nujno statična.

Prihodnjič konec Pogovarjal se je Stane Snoj

Duhovno življenje je objavilo

JURE VOMBERGAR

PRED 70 LETI (1940)

JANUAR

Iz uredništva: »Duhovno življenje stopa v svoje osmo leto. Z mnogimi začetnimi težavami se je moralo boriti, toda prestano je in krog naročnikov in prijateljev naše revije se širi. Namenjeno je našim izseljencem v Argentini in v Južni Ameriki. Z veseljem ga prebirajo tudi drugod, zlasti v domovini, od koder dobivamo mnoge laskave pohvale.«

Slovenska krajina je ime, ki so ga rojaki dali društvu, ki naj družijo avellanedske Slovence, zlasti Prekmurce. Doslej se je slovenstvo

na Avellanedi razvijalo le v ožjem krogu cerkvenega pevskega zbora in v gostoljubni Utroševi hiši. Prišla je želja iz vsega naroda, da je treba storiti korak naprej. S tem namenom so se rojaki zbrali na Novo leto. Društvo bo najelo in vzdrževalo svoj lastni lokal, kjer bodo pevske vaje, društvena čitalnica in knjižnica, kjer se bodo vršila predavanja pa tudi društvene zabave v ožjem krogu. Društvo bo imelo tudi socialne namene. Pomagalo bo v primeru nezgode, skrbelo za ugodno zdravniško oskrbo, dajalo moralno pomoč in navodila v pravnih zadevah in v iskanju službe. Izbral se je pripravljalni odbor, kateri naj

Vombergar, Janez Milan Juvančič-Vombergar, Marjan Aleksander Kadivec-Antonič, Stanislav Kahne-Kosanc, Tone Kastelic-Podržaj, Marijan Mihael Kavka-Brozina, Ana Miriam Keber-Chiuch, Andreja Kelc-Brandsteter, Jože Kocjančič-Rauh, Andrej Kocmur-Maček, Ana Frančiška Kočar-Kopač, Marko Jurij Kočar-Sparhagl, Anton Marjan Kokalj-Lužovec, Bernarda Ivana Kopač-Rožnik, Marija Koprivnikar-Pleško, Aleksandra Kožman-Kovšca, Veronika Marija Kralj-Lucič, Laura Krapež, Katarina Krečič-Ravnik, Marko Anton Križ-Černič, Jakob Henrik Kunc-Stanič, Julija Aleksandra Langus-Rodriguez, Angela Irena Leban-Kien, Ana Marija Lenarčič-Mehle, Janez Leskovec-Borštnar, Milan Levstik-Tekavec, Ciril Janez Loboda-Žonta, Karel Lorgjer-Kien, Helena Lovšin-Moder, Andrej Makek-Marolt, Marija Kristina Makovec-Sabotič, Marija Lucija Marinček-Baraga, Metka Markovič-Avguštin, Tomaž Martelanc-Majcen, Marko Marušič-Glavič, Tomaž Mavrič-Krajnik, Anton Vincenc Mehle-Habič, Mirta Lilijana Mejač, Jurij Miklič-Krajnik, Jože Martin Munda-Dolenc, Jože Andrej Nemanič-Pečkaj, Franc Oblak-Božnar, Marija Matilda Obriskal-Košir, Alenka Ocvirk-Mlakar, Marija Veronika Omahen-Močnik, Marija Cecilija Osterc-Repič, Jože Ovniček, Franci Papež-Koželj, Marija Beatrice Pavlovčič-Foltyn, Matija Pavšer-Trpin, Janez Pekolj-Havelka, Aleksander Perovšek-Šušteršič, Neža Petek-Kopač, Veronika Rosana Pipp-Makovec, Vanda Frančiška Podgorelec-Zor, Olga Silva Posteiner-Skubin, Stanislav Jože Pregelj-Močnik, Jurij Puhek-Peršin, Gabrijel Marija Qualizza (Hvalica)-Stanonik, Marjan Branko Raholin-Škamlec, Lucija Marjeta Rant-Lesar, Slavko Rant-Kokalj, Matjaž Rebozov-Drobnič, Viktor Aleksander Rotšancer, Irena Rupnik-Klemenčič, Cvetka Schiffrer-Malovrh, Olga Tatjana Skubic-Kralj, Miha Skubic-Maček, Janez Andrej Smole-Žonta, Stanko Smole-Ambrožič, Peter Jože Smrekar-Selan, Helena Starič-Kopač, Pavel Stražišar-Mikuš, Danijel Sušnik-Hafner, Pavel Sušnik-Koprivec, Štefan Mario Šegulina-Lezica, Andreja Kristina Šeme-Bidovec, Marjeta Šemen-Dolenc, Alojzij Šilar-Selan, Monika Škulj-Mohar, Marta Šmalc-Mehle, Franc Špelič-Ilinčič, Jernej Štefe-Grilc, Janez Bernard Šterbenc-Šilc, Marija Marjeta Štrukelj-Germek, Marija Helena Švigelj-Škraba, Jožef Peter Terčič-Kumar, Mario Izidor Terčič-Kumar, Marko Feliks Urankar-

Žitnik, Marta Urbančič-Bergant, Evgen Anton Urbančič-Skvarča, Antonija Vesel-Jerin, Valentin Frančišek Vidmar-Cvetko, Marko Vilfan-Reberšak, Marjana Albina Voršič-Bajlec, Štefan Zajc-Berčič, Marta Lilijana Zgonc-Marolt, Aleksander Oton Zupančič-Pinasco, Marija Kristina Žefran-Makovec, Marjan Ciril Žerovnik-Fajdiga. (141 rojstev)

POROKE: Jure Ahčin in Stanka Bitenc, Ivan Arnšek in Marija Simčič, Pavle Bajda in Frida Mlinar, Emil Blaž in Josipina Šoba, France Bončina in Justina Svet, France Budinek in Victoria Alvarez, Drago Bujas in Mihaela Prelog, Fedor Eiletz in Laura Marta Covello Larrieu, Jože Erjavec in Angela Pust, Ricardo Fariña in Darinka Colja, Jože Flander in Lilijana Terčič, Bogdan Golmajer in Olga Bedenčič, Carlos Enrique Guzmán in Erna Habjan, Miha Koželnik in Marija Javoršek, Ivan Korošec in Pavlina Lovše, Jože Lukančič in Silva Godec, Marjan Mikelj in Magda Kocjan, Branko Mizerit in Dragica Repovž, Franc Močilnikar in Marija Anzeljc, Feliks Oblak in Marica Draksler, Anton Paulič in Zdenka

Dacar, Andrej Peršič in Esther Huck, Tone Podržaj in Ančka Bajda, Alojzij Rezelj in Marinka Mežnar, Pavel Rupnik in Milica Seršen, Ludvik Šmalc in Slavka Mehle, Jože Turk in Rosario Isabel Rodríguez, Vinko Urbančič in Viktorija Josipina Ludvik, Franc Zirc in Vera Kokalj. (29 parov)

SMRTI: Jožefa Bartolini, Bojan Bat (14), Jakob Berčič (75), Janez Dolinšek (45), Vinko Gašperič (37), Jože Gelt, Jože Jesih (37), Jože Kosanc (73), Ivan Kozjek, Gabrijel Krivec, Jožef Leskovic (75), Franc Likozar (74), Marija Martinčič roj. Štrukelj (59), Drejc Mavrič (50), Anton Onušič (49), Anton Pavlovčič (74), Jožefa Polak roj. Vrh, Marija Rant roj. Gogala (63), Frančiška Rogelj roj. Čebašek (74), Andrej Sedmak (40), Pavlina Škodnik roj. Štokelj (48), Ivan Wider (59), Alojzij Zgonc (66). (23 smrti)

Prosimo rojake, da sporočijo uredništvu DŽ, če je kak podatek napačen ali nepopoln, pa tudi če kaka oseba ali zakonski par manjka na seznamu.

Prilagodil Jure Vombergar

skličje člane in pripravi prvi občni zbor, na katerem se bo izvolilo vodstvo društva.

28: Slovensko podporno društvo **Samopomoč** je imelo redni občni zbor v Villa Devoto. Izvoljen je bil nov odbor, kateremu predseduje Alojzij Sterle. Ostali člani odbora so: Jakob Truden, A. Podlogar, Jurij Kodela, Anton Hace, Franc Kastelic, Franc Kukovič, Josip Mlakar, Anton Ules, Vinko Lavriha, Franc Petrinčič, Franc Rožanec in Alojzij Ferkul.

V drugi polovici januarja je izseljenski duhovnik **Janez Hladnik opravil dušnopastirski obisk rojakov** v Bahía Blanca, Villa Regina, Gral. Roca, Cinco Saltos, Plaza Huincul in nazaj grede še v Olavarría in Loma Negra. Svoje doživljanje je nato opisal v reviji *Duhovno življenje* pod naslovom *Po Argentini sem ter tja*.

FEBRUAR

Februarska številka *Duhovnega življenja* je **posvečena krščanski družini**. Članki, ki razpravljajo o tej temi so: *Družina - temelj človeške družbe*, *Moderna žaloigra* (o razvezi zakonca) in *Poglavja o vzgoji*.

11: Blizu sto rojakov se je zbralo na **1. občnem zboru društva Slovenska krajina** na Avellanedi. Pripravljalni odbor je za potrebe društva najel lokal na ulici Almafuerite 258. Na volitvah je bil izbran odbor, katerega predsednik je Adalbert Preininger. Člani ožjega odbora so: Andrej Lah, Štefan Rožman, Jurij Dravec, Martin Kustec, Ivan Bozjan, Jože Škaper, Jože Kerec, Jože Ivanič, Leo Lah, Janez Hladnik in Jože Ošljaj; širšega odbora pa: Ludvik Šeruga, Jože Gelt, Imre Osvald, Anton Vuk, Karel Balažič in Jože Emeršič.

Slovenski dom je imel občni zbor in izvolil nov odbor. Predsednik je Ciril Jekše, ostali odborniki pa Franc Kovač, Ivan Hvala, Vida Kjuder, Franc Lakner, Štefan Mavec, Jože Švagelj, Jože Zlobec, Branko Dreosi, Ivan Pahor, Silvan Pečenko in Jelka Špacapan.

Tudi v mestu Bahía Blanca

so rojaki sklenili, da ustanovijo podporno društvo. V pripravljali odbor so pristopili Josip Ferletič, Karlo Starec, Anton Novak, Josip Batagelj, Fran Oselj in Rudolf Kljun.

PRED 60 LETI (1950)

JANUAR

Reviji *Duhovno življenje* (DŽ) in *Katoliški misijoni* (KM) to leto izhajata skupaj, v istem snopiču.

6: Za praznik sv. Treh kraljev je Slovence v **Mar del Sur obiskal dušni pastir Anton Orehar**, spovedoval in imel mašo zanje. Prišli so tudi rojaki iz bližnjega Miramara.

6: **Slovenski kino Resnici, lepoti, dobroti** je na misijonski praznik Razglašenja Gospodovega v salezijanski dvorani na Belgrano predvajal dva filma: *Vrata nebeška* in *Poslanstvo belih*.

8: **Slovenska služba božja v Floridi** je zbrala nad 200 rojakov, ki živijo v mejah župnije. Maševal in pridigal je Albin Avguštin, ki tam kaplanuje, med mašo pa je pel božične pesmi pevski zbor Gallus. Take verske slovesnosti v posameznih zunanjih središčih, kjer redne sv. maše za Slovence ni, priključijo tiste novonaseljence, ki v mesto ne morejo in privabijo tudi vedno več staronaseljencev. Maše so se udeležili tudi tamošnji Hrvati in domačini, ki niso mogli prehvaliti lepega petja in dovršenosti zbora. Po maši sta pevce pozdravila domači župnik in župan.

8: **Pevski zbor Gallus**, ki ga vodi dr. Julij Savelli, je isti dan zvečer imel koncert slovenskih božičnih pesmi v župni cerkvi sv. Julije. Prostovoljne prispevke je odstopil *Vincencijevi konferenci*.

15: **Romanje v San Antonio de Padua** se je začelo dopoldne s sv. mašo, ki jo je imel Jakob Fideršek, pridigal pa je Janez Hladnik. Več sto slovenskih rojakov, predvsem staronaseljencev, ki že dolga leta to romanje združijo tudi z družabnostjo, je prišlo k dopoldanski maši, drugi pa so prišli po-

poldne k petim litanijam. Kratek nagovor je imel zopet Janez Hladnik.

15: **Cerkveni pevski zbor iz San Martina** pod vodstvom dirigenta Borisa Pavšerja je v župni dvorani v Ciudadeli priredil Tomčevo spevoigro **Slovenski božič**. Režiral je Janez Špeh. Sodelovali so igralci *Slovenskega izseljenskega odra* (SIO).

21: Na **rednem občnem zboru SKAS-a** (kateri bo to leto praznoval svojo 50-letnico obstoja) je bil za častnega predsednika izvoljen rav. Bogumil Remec. Delovni odbor pa je bil izvoljen v tej sestavi: prof. Ivan Prijatelj (predsednik), rav. Bogumil Remec, dr. Vinko Brumen, notar Josip Lesar, Ruda Jurčec, prof. Alojzij Geržinič in dr. Frido Pogačnik. Nadzorni odbor sestavljajo: dr. Ivan Kačar, dr. Franc Bajlec, prof. Pavle Verbič. Predsednik razsodišča je dr. Leopold Eiletz.

V Argentino je prišel kapucin **Jakob Vučina** in živi v samostanu poleg cerkve Nueva Pompeya. Rojaki imajo tam priložnost za sv. spoved.

FEBRUAR

12: Novo mašo je imel Janez Ogrin na Belgrano. En teden prej je bil posvečen v San Luisu. Novomašni križ, izvirno delo kiparja Ahčina, je izročila Katica Kovač, novomašni pridigar je bil prof. dr. Ignacij Lenček. Latinsko mašo je pel pevski zbor Gallus. Med novomašnim kosilom so ga pozdravili prof. Lenček, Anton Orehar, rav. Bogumil Remec in Rudolf Žitnik.

12: Prekmursko društvo **Slovenska krajina** je proslavilo svojo **10 letnico**. Praznovanje se je pričelo z mašo za žive in mrtve člane v kapeli, kjer se slovenska služba božja daruje že 14 let. Rojake sta nagovorila Janez Hladnik in društveni predsednik Bela Preininger. »Društvo je izvršilo dve veliki nalogi: povezalo je med seboj Prekmurce in vzdržalo zdravo miselnost med rojaki, da niso podlegli rdeči propagandi

in da so velikodušno podali roko v pomoč novodošlim rojakom«. Društvo ima namen podporne organizacije.

Imenovana je bila **nova provincialka** argentinske province slovenskih mariborskih šolskih sester, s. Terezija Vidan, ki ima svoj sedež v Rosario, ter **nova prednica** za hišo na Paternalu v Buenos Airesu, s. Lavrencija. Ta je takoj po svojem prihodu v Buenos Aires izrecno poudarila, »da hoče v čim večji meri pomagati pri vzgoji slovenskih otrok ter nuditi vso pomoč dekletom«. Dosedanja provincialka, s. Aurelija Plankar, ki je 15 let vodila provinco v Argentini, je prevzela vodstvo novoustanovljene hiše v Asunción, Paraguay.

Zadostilne ure molitve v pustnih dneh so bile po središčih Ramos Mejija, San Martín in Florida.

Dekliške duhovne vaje v Buenos Airesu so bile v pustnih dneh (med 18. in 21. februarjem) v zavodu sv. Vincencija Pavelskega v Villa Devoto. Udeležilo se jih je 140 deklet, vodil jih je prof. dr. Filip Žakelj.

PRED 50 LETI (1960)

JANUAR

27. letnik *Duhovnega življenja* so urejali Jože Rant, dr. Branko Rozman, dr. Alojzij Starc in Marijan Šušteršič. Izšel je v 11 zvezkih, na 730 straneh, s prilogo za otroke *Božje stezice* (170 strani). Kot priloga je izšlo *Poročilo ob 15-letnici 1945-1960* (Slovensko bogoslovno semenišče v tujini). *Katoliški misijoni* so izšli v 10 zvezkih, na 512 straneh. Ureja Franc Buh CM.

2: **Na izlet** v kmetijsko šolo šolskih bratov v González Catán, kjer pastiruje župnik Martin Račoš, je šlo 217 otrok slovenskih šolskih tečajev. Podobne skupne izlete v naravo, ki se začnejo s sveto mašo, so imeli dijaki srednješolskega tečaja, člani in prijatelji

Družabne pravde (DP) ter člani SFZ in članice SDO.

3: Moronski škof msgr. Raspanti je posvetil nov oltar v cerkvi Marije Pomočnice kristjanov v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejiji. Je to **slovenski oltar, posvečen brezjanski Mariji**. Zanj so zbrali sredstva rojaki na pobudo Janka Mernika SDB, ki živi v tem zavodu. Pod oltarno mizo je izklesan relief, ki predstavlja begunsko družino, ki se poslavlja od domovine, z Brezjem v ozadju. Pod reliefom je napis **Marija, ohrani nam vero in dom**. Osrednji prostor nad oltarjem zavzema lesen okrogel relief v premeru 1,20 m, ki predstavlja sliko Marije Pomagaj. Na obeh straneh reliefa sta lesena kipa svetih bratov Cirila in Metoda. Vsa kiparska dela v lesu je izdelal Tone Oblak.

10: Tradicionalna **misijonska tombola** slovenskih lazaristov je bila na vrtu gostilne *Ilirija* v Ramos Mejiji. »Uspela je nad vsa pričakovanja«.

21: **Umrl je Pavle Masič**, uradnik v pisarni *Slovenskega dušnega pastirstva* (SDP) in javni delavec.

24: **Mladinski dan**, to je, javni nastop mladine, organizirane v SFZ in SDO, je bil na Pristavi v Moronu. Meseca novembra je slabo vreme ta nastop preprečilo. Fantje so se pomerili v odbojki, dekleta so izvajale simbolične vaje, nastopili so še naraščajniki iz Morona, deklice iz šolskih tečajev ter telovadci na orodju. S to prireditvijo bi radi krili stroške za dograditev igrišč in za plačilo zemljišča.

V januarju je direktor SDP **Anton Orehar obiskal slovenske izseljence** v Cordobi, San Luisu, Mendози in Rosariu. Povsod je rojakom maševal, jim govoril in delil svete zakramente.

FEBRUAR

7. Zveza katoliških mož je imela **letno zborovanje** v prostorih slovenskega semenišča v Adrogué. Isti dan je bil letni **shod salezijanskega**

sotrudništva v zavodu Don Bosco v Ramos Mejiji.

14: **Družabna prireditev Duhovnega življenja** je bila na Pristavi v Moronu. Ker se je praznovala 10-letnica izhajanja *Božjih stezic*, priloge za otroke, je bil na sporedu nastop šolskih otrok. Program so pripravile učiteljice iz okrajev San Justo (Angelca Klanšek), Ramos Mejía (Anica Šemrov), Capital (Marijana Batagelj), Hurlingham (Katica Kovač) in Moron (Mija Markež).

Društvo Slovencev skupno s *Slovenskim dušnim pastirstvom* organizira **Slovenske šolske tečaje**. V njih se otrokom nudi verski pouk, v njih se goji slovenska beseda in pesem, v njih mladi rod spoznava zgodovino in zemljepis Slovenije. Redki otroci Slovencev so, ki v te tečaje ne hodijo. Večji tečaji v okrajih Ramos Mejía, San Justo, Morón, San Martín in Lanús imajo od 80 do 100 otrok. Obstojajo tudi manjši in sicer v okrajih Florida, Hurlingham, Carapachay, San Miguel, Buenos Aires (Slovenska hiša), Transradio, Victoria, Berazategui, Barrio San José in Škofov zavod v Adrogué. Izven VBA je šolski tečaj tudi v Mendози. V tečajih, ki jih letos obiskuje skoraj 700 otrok, poučujejo duhovniki, učiteljice in učitelji zastoj.

14: **Umrl je duhovnik univ. prof. dr. Ivan Ahčin**, rojen pred 63 leti v Domžalah. Pred dobrim letom je zbolel za rakom. Pokopan je na sanmartinskem pokopališču.

V soboto po prireditvi *Duhovnega življenja* se je zbralo 83 fantov v domu duhovnih vaj. Teden za tem je prišlo 109 deklet. **Oboje duhovne vaje** je vodil dr. Filip Žakelj. Tudi dekleta iz Mendoze so imele duhovne vaje; vodil jih je župnik Gregor Mali.

»Duhovne vaje so gotovo lepa stran naše skupnosti. Dokler bo naša mladina v duhovnih vajah iskala napotkov in luči za svoje življenje, bo zdrava, naše upanje, ponos naših vernih družin«.

iz naše kronike

METKA MIZERIT

Pod okriljem SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE je v soboto, 3. oktobra, g. Lojze Rezelj PREDSTAVIL KNJIGO TRŽAŠKEGA ROJAKA SLOVENSKO GLEDALIŠČE V ARGENTINI. Knjiga je bogat doprinos k zgodovini kulturnega življenja v Argentini. Ima 500 strani in številne fotografije gledaliških predstav. V drugem delu kulturnega večera je bil intervju z argentinsko pisateljico slovenskega rodu Alejandro Laurenchich. Razgovor z njo je imela predsednica SKA dr. Katica Cukjati.

V soboto, 17. oktobra, so se **SLOVENC**I PREDSTAVILI v okviru mednarodnega gledališkega festivala **Z IGRO MARTIN KRPAN**. Za to priložnost je bila izbrana občinska knjižnica *José Hernández*. Predstava je potekala pod pokroviteljstvom Veleposlaništva Republike Slovenije v Argentini. Večera se je udeležila svetovalka Veleposlaništva RS dr. Katja Lina Biloslav z možem, pa tudi predstavica ministrstva za kulturo mesta Buenos Aires. Vsebinsko igre je v španščini razložil lic. Franci Markež. Prebrani tekst je prevedla dr. Katica Cukjati; režiser je bil Blaž Miklič. Pri branju so nastopili sledeči: Marko Štrubelj; Tone Podržaj; Ivana Tekavec; Nevenka Belič; Aleks Puntar; Erik Oblak; Martin Uštar; Pavel Klemenčič; Ivan Klemenčič. Povezovala je Marta Petelin.

BRANKO JAN CM 50-LETNIK IN SREBRNOMAŠNIK. G. Branko Jan CM je izpolnil petdeset let življenja in praznoval srebrno mašo. Deluje v Barilochah na fari Čudodelne svetinje, kjer je zgradil cerkev, župnišče, telovadnico in jedilnico, kjet najubožnejši dobijo toplo hrano. Skrbi pa tudi za slovensko skupnost, saj ima vsako nedeljo slovensko mašo v cerkvi Marije Pomočnice. Slovenci so mu pripravili slavje; po maši so imeli praznovanje v prostorih Planinskega stana. Najprej je slavljenca pozdravil predsednik SPD g. Matjaž Jerman.

Po skupnem kosilu so nastopili dijaki Srednješolskega tečaja, učenci osnovne šole ABC po slovensko in najmlajši iz vrtca. Pisali so mu tudi mladi Barilochani, ki študirajo v Buenos Airesu. Po končanem slavju so vsi skupaj zapeli g. Branku v pozdrav.

60-LETNICA BARAGOVE ŠOLE V SLOVENSKI VASI. Ta lepi jubilej so praznovali v soboto, 24. oktobra, s slavnostno akademijo v Hladnikovem domu. Najprej so pozdravili prisotne goste: veleposlanika Republike Slovenije prof. Avguščina Vivoda in gospo; predsednico Zedinjene Slovenije gospo Alenko Jenko Godec; delegata slovenskih dušnih pastirjev dr. Jureta Rodeta; predstavnike Domov in organizacij; šolsko referentko pri Zedinjeni Sloveniji gospo Alenko Prijatelj Schiffrer, voditeljice osnovnih šol in ravnateljico SSTRMB prof. Nedo Vesel Dolenc; bivše in sedanje učence šole ter vse prebivalce Slovenske vasi. Ob spomeniku Friderika Barage so odkrili in blagoslovili spominsko ploščo, ki jo je Društvo Slovenske vasi podarilo šoli ob 60-letnici. Poklonilne besede je izrekel predsednik Doma g. Vinko Glinšek, g. Jaka Barle CM je ploščo blagoslovil, otroci pa so zapeli pesem *Friderik Baraga*.

Sledili so pozdravi in čestitke. Najprej je spregovorila voditeljica Baragove šole ga. Lučka Servin Čeč. Povedala je, da so ponosni na prehojeno pot in da jih čakajo novi izzivi ter prosila Boga pomoči pri nadaljnjem delu. K lepemu jubileju je čestitala predsednica ZS ga. Alenka Jenko Godec; šolska referentka ga. Alenka Prijatelj Schiffrer; ravnateljica SSTRMB prof. Neda Vesel Dolenc. Slavnostni govornik je bil prof. Franci Sušnik. Otroci Baragove šole so pristrčno zaplesali nekaj slovenskih plesov. Nato so se zahvalili g. Janezu Petku, ki je 45 let poučeval verouk v šoli. Priznanje ustanovitelju in prvemu učitelju Martinu Mizeritu je sprejel njegov sin Tone Mizerit in se ganjen zahvalil v spominu na očeta. Sledil je **PRIZOR »POGOVOR«**, ki ga je

napisal Srečo Urbanija po resničnem dogodku. V njem so nastopili učitelj Mizerit, katehet g. Hladnik in učenci, kot spomin na začetek šole. Poklonili so se tudi naslednji voditeljici šole gospe Zdenki Virant Jan, ki je za to priložnost prišla iz Bariloch. Ni bila samo voditeljica šole, ustanovila in vodila je pevski zbor *Zarja*. Organizirala je izlete in pripravljala učence na nastope ter vsestransko vzgajala lanuške otroke. Njej se je zahvalila Kristina Grbec Žitnik; bivše pevke pa so zapele: *Rož, Podjuna Zila; Škrjanček poje žrvgoli; Kje so tiste stezice in Beli cvet*. Ga. Zdenka je ustanovila tudi pevski zbor *Lanuški slavčki*. Nekdanji slavčki so ji zapeli: *Dan ljubezni; Minili sta že dve leti in Mladost*. Nato so se zahvalili še naslednjim bivšim voditeljem: prof. Franciju Sušniku in gospe Mirjam Goljevšček Barle. Nastopila je skupina EQE; njeni člani so bili učenci šole. Med drugimi skladbami so predstavili pesem, ki je bila napisana za to priložnost *Včeraj in danes*. Priznanje je prejela tudi bivša voditeljica šole ga. Olga Sladič Fink, ki se je zahvalila za vse, kar je od šole prejela. Skupaj z njo je leta 1998 vodila šolo ga. Ivanka Draksler Zabukovec. Slovesen je bil nastop sedanjih učencev Baragove šole. Vsi so imeli majice z Baragovo podobo in napisom imena šole. Zapeli so pesmi: *Baragova šola, naša šola in Naša šola je zaklad*. Obe pesmi sta bili napisani in uglasbeni za to priložnost. Končno je prejela priznanje tudi sedanja voditeljica Baragove šole ga. Luciana Servin Čeč, ki se je zahvalila vsem sodelavcem, staršem in otrokom. Iz rok veleposlanika RS prof. Avguščina Vivoda je prejela posebno priznanje, ki ga je šoli podelil Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Končno je bil še skupni nastop sedanjih učiteljic in učiteljev: Boris Rot, Klavdija Rozina, Sonja Rozina, Cecilija Čampa, Rotija Grbec, Helena Cerar, Lucijana Servin Čeč, Lilijana Zidar Brulc, Kristina Mehle, Anči Koprivnikar in Monika Urbanija Koprivnikar. Zapeli so pesem *Saj v meni bije slovensko srce*, ki jo je za to priložnost napisala in uglasbila Rotija Grbec. Močno ploskanje je nagradilo učiteljstvo, ki se trudi, da slovenska

beseda in pesem v Slovenski vasi ne bi utihnili.

Sledila je bogata pogostitev za vse navzoče. Pozno v noč so se bivši učenci, učiteljstvo in vaščani pogovarjali in obujali spomine, hvaležni Bogu za blagoslov, ki je vseh teh šestdeset let rosil na Baragovo šolo.

24. oktobra so se **V SLOMŠKOVEM DOMU SREČALI BIVŠI DIJAKI RASTI VIII. OB 30-LETNICI.** G. Franci Cukjati je daroval sv. mašo, pri kateri so se spomnili vseh pokojnih profesorjev in sošolke Helene. Sledila je bogata pogostitev (asado) in prijetno kramljanje ter obujanje spominov na lepa dijaška leta.

V MENDOZI so se v nedeljo, 25. oktobra, **SPOMNILI OČETOV IN MAMIC** in jim po maši v Slovenskem domu pripravili akademijo. Šolski otroci so **PRIPRAVILI PRIZORČEK**, ki ga je napisal Mirko Kunčič »**KAKO JE REVČEK ANDREJČEK ISKAL SREČO**«. Nato so nastopili srednješolci z recitacijo in petjem slovenskih pesmi ob spremljavi Davida Bajde. Tudi najmlajši so zapeli nekaj slovenskih pesmi pod vodstvom Marte Grintal. Mamicam pa so poklonili slovenske šopke. Učiteljica Stazi Mlinar Anton je pozdravila mamicine in očete ter vse občinstvo. Odbor društva se zahvaljuje vsem učiteljicam: gdč. Lenčki Božnar, Rezki Novak Nemačič, Stazi Mlinar Anton, Gizeli Žumer; Zofiji Štumberger, Marti Grintal ter Davidu Bajdi za spremljavo pri petju; pa še Jožetu Štirnu, ki skrbi za zvok in sceno pri vseh društvenih prireditvah.

43. OBLETNICA NA PRISTAVI je bila v nedeljo, 25. oktobra. Po pozdravu, ki ga je izrekla Ingrid Selan, so vsi prisotni zapeli obe himni. Predsednik Pristave g. Andrej Golob je dvignil argentinsko zastavo, predsednica krajevnega odseka ZSMŽ ga. Marta Golob pa slovensko. Sv. mašo je daroval g. župnik Franci Cukjati; ljudsko petje, ki ga je vodila Marjanka Grohar, je na orglah spremljala ga. Anka Savelli Gaser.

Po maši je bilo skupno kosilo, ki so ga pripravile Rožica Esih, Irena

Z igre PIKA NOGAVIČKA na 43. obletnici na Pristavi

Grohar, Nevenka Golob in Zofi Modic ter Jože Beltram.

V popoldanskih urah je bil kulturni program. Vse navzoče je pozdravila Ingrid Selan, nato pa je pozdravne besede izrekel predsednik Pristave g. Andrej Golob. K lepemu jubileju je čestitala tudi predsednica Zedinjene Slovenije ga. Alenka Jenko Godec in veleposlanik Republike Slovenije prof. Avguštin Vivod. Slavnostna govornica je bila prof. Ana Marija Hren, ki je naslonila svoje misli na besede »Naša gonilna sila«, je skupna preteklost slovenstva in pogled v prihodnost. Glavna točka popoldanskega programa je bila **IGRA PIKA NAGAVIČKA**. Režiser Dominik Oblak je postavil na oder zanimivo pravljico, ki je tudi odraslim ugajala. V glavnih vlogah so nastopili sledeči igralci: Tanja Oblak (Pika); Mikaela Selan (njena sosedica Anica); Tomaž Grohar (Tomaž); Danijela Selan (prodajalka); Miloš Mavrič (poslovodja); Martin Križ (kupec); Marjanka Grohar (drogistka); Aleksander Zarnik (razbojnik); Pavel Grohar in Martin Zarnik (policajca); Gabi Križ (Tomaževa mama); Viki Selan (služkinja); Marjana Rožanec (fina dama); Dominik Oblak (ravnatelj); Tone Tomaževič (Pikin oče). Nekateri igralci so nastopili kar v dveh vlogah. Na koncu se je Ingrid Selan zahvalila vsem, ki so pripomogli, da je igra odlično uspela. Po končani prireditvi so vsi navzoči zapeli pesem *Slovenija v svetu* in nadaljevali praznovanje pri pogrnenih mizah v prijetni družbi in dobri postrežbi.

NA DAN VSEH SVETIH, 1. novembra,

so bila po naših slovenskih središčih sv. maše in na pokopališčih **MOLITVE ZA POKOJNE ROJAKE**.

V petek, 6. novembra, je **NA VEČERU SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE DR. KRISTINA TOPLAK PREDSTAVILA SVOJO KNJIGO »BUENAS ARTES«**, v kateri opisuje likovno umetnost Slovencev v Argentini in posebej predstavi štiri sodobne likovne umetnike.

IZLET UČENCEV SLOVENSkih ŠOL je bil v soboto, 7. novembra, na pristavo gospodov lazaristov **V GLEW**. Najprej so opravili jutranjo molitev in se zahvalili Bogu za lep dan, nato pa jih je nagovorila ga. Alenka Prijatelj Schiffer, šolska referentka Zedinjene Slovenije. Na izletu je bilo 204 otrok, v spremstvu pa 30 učiteljic in 20 staršev, ki so pripravili kosilo. Sledile so skupne igre in fotografiranje. Zvečer so se otroci srečni in utrujeni vrnili domov.

V MENDOZI SO SE SPOMNILI 50-LETNICE SMRTI ŠKOFA DR. GREGORIJA ROŽMANA v nedeljo, 8. novembra. Pripravili so razstavo fotografij Rožmanovega rojstnega kraja, njegove družine, škofa kot bogoslovca, duhovnika in ljubljanskega škofa ter posnetke njegovih obiskov v Mendozii. Spominsko sveto mašo je daroval g. Jože Horn. Pevski zbor, pod vodstvom Diega Busqueta, je pel mašo Gregorija Zofošnika. Po sveti daritvi je bila spominska akademija. Zbor je zapel pesem koroške zemlje *Rož, Podjuna, Zila*. Nato so predstavili Rožmanov rojstni kraj, njegovo življenje, trud

in trpljenje pri oznanjevanje evangelija, pastirsko pismo iz leta 1943. Prišel odhod v tujino, Vetrinje in pastirska pot po svetu. Besedilo sta povezovala prof. Cvetka Grintal Bajuk in Davorin Hierschegger. Za zaključek je Mendoški oktet zapel *Oj Doberdob! Slovenskih fantov grob*. Vse navzoče je pretresla interpretacija harmonizacije Zorka Prelovca. Iz krvi mučencev raste nova Slovenija. Tako so mendoški Slovenci počastili spomin škofa dr. Gregorija Rožmana.

57. skupni mladinski dan. V nedeljo, 8. novembra, sta Slovenska dekliška organizacija in Slovenska fantovska zveza **NA PRISTAVI PRAZNOVALI 60. OBLETNICO USTANOVITVE IN 57. SKUPNI MLADINSKI DAN.** Letos so svoje praznovanje postavili pod geslo »Mladost uživamo in važno je, da vemo, odkod prihajamo, kje smo, kam gremo«. Dan so začeli s tekmovanjem in sicer dekleta v odbojki in fantje v nogometu.

Ob 11. uri sta predsednika centralnega odbora Sonja Rozina in Marjan Godec ob petju argentinske in slovenske himne dvignila obe zastavi. Sv. mašo je daroval g. Franci Cukjati, sodelovala je mladina iz vseh Domov.

Pri odbojki so prejela pokal dekleta iz San Justa, pri nogometu pa tudi fantje iz San Justa. Kulturni program je bil na prostem. Vsak odsek se je predstavil s svojo točko. Mladina s Pristave je recitala *Lepo Vido* v osmih jezikih. Slovenski ples je predstavila lanuška skupina, mladina iz San Justa pa je zaplesala *malambo*. Ramoška skupina, dekleta in fantje so nastopili s telovadno vajo. Carapachajska mladina je uprizorila smešno točko na podlagi priimkov argentinskih Slovencev. Dekliški zbor iz San Martina je s pomočjo fantov zapel *Keep your lamps*. Dekleta sama pa še pesem *Žabe*. Mladina vseh Domov je na koncu zapela za to priložnost napisano pesem *Skupni utrip*, pod vodstvom Tomija Sušnika. Pesem je napisala ga. Vera Podržaj; uglasbil jo je Martin Sušnik. Spregovoril je še g. Franci Cukjati, ki je spodbujal mlade, naj bi še v prihodnosti sodelovali pri verskih in kulturnih prireditvah. Program so

zaključili s petjem mladinske himne; sledila je prosta zabava ob glasbi in plesu.

V četrtek, 12. novembra, je **IMELA ZVEZA SLOVENSkih MATER IN ŽENA REDNI SESTANEK V SLOVENSki HIŠI.** Vodila ga je predsednica ga. Pavlina Dobovšek, govorila pa je ga. Katica Kovač Dimnik o škofu dr. Gregoriju Rožmanu ob priložnosti 50-letnice njegove smrti.

Prav živahno je bilo v soboto, 14. novembra, v Slovenski hiši. **SLOVENSki SREDNJEŠOLSKI TEČAJ RAVNATELJA MARKA BAJUKA JE ZAKLJUČIL LETOŠNJE ŠOLSKO LETO.** Dijaki so se zbrali v razredih, kjer so jim razredniki razdelili spričevala, ogledalo njihovih prizadevanj v tem letu. Zahvalno sv. mašo je daroval nadškof dr. Anton Stres, ki je bil na obisku v Argentini. Somaševali so: g. Pavle Novak CM, vizitator slovenske province družbe lazaristov, g. Jože Planinšek in g. Franci Cukjati. Pri pridigi je g. nadškof spomnil dijake, naj tudi v prihodnosti gojijo vrednote vere in slovenstva.

Po maši je v dvorani napovedovalec Tone Mizerit pozdravil goste, dijake, starše in profesorje. Med gosti so bili nadškof dr. Anton Stres, delegat dr. Jure Rode, g. Pavle Novak, predsednica Zedinjene Slovenije ga. Alenka Jenko Godec, ustanovitelj tečaja dr. Marko Kremžar in gospa. Najprej je spregovorila ravnateljica tečaja prof. Neda Vesel Dolenc. Nato so prejeli nagrade najboljši dijaki vsakega letnika: Pavla Jakoš, Nadja Mavrič, Petkovšek Milena, Rožanec Matjaž, Barbara Kržišnik, Gabrijela Oblak, Tatjana Malovrh, Uršula Urbančič, Marjana Uštar Bergant in Nataša Qualizza, ki je tudi prejela odlikovanje za najvišje povprečje redov vseh pet let. Sledil je obred predaje zastav; s ploskanjem smo nagradili zastavonoše. Ravnateljica prof. Neda Vesel Dolenc in razredničarka prof. Metka Mizerit sta razdelili spričevala in diplome dijakom petega letnika, ki so se poslovili od tečaja. V imenu petošolcev se je Nataša Qualizza zahvalila profesorjem za njihov trud; gospa Helena Loboda Oblak pa je

spregovorila v imenu staršev petega letnika. Letošnji almanah »Pot skozi čas« je predstavila prof. Metka Mizerit; dijaki so ga podarili gostom in profesorjem. Nato so petošolci recitali Župančičevo pesnitev *Z vlačkom*, v spomin na obisk domovine svojih prednikov. Za nastop jih je pripravila prof. Nevenka Godec Zupanc. Recitacijo so s pesmijo *Mrzel veter tebe žene* spremljali dijaki prvega letnika pod vodstvom gđč. Anice Mehle. Abiturienti so nato predali ključ modrosti dijakom četrtega letnika. Na vrsto je prišlo naročilo za počitniško nalogo, ki so ji odhajajoči petošolci navdušeno ploskali. Za konec smo vsi navzoči zapeli pesem *Slovenija v svetu*. Sledila je pogostitev, ki so jo za vse navzoče pripravili starši petega letnika.

POSLOVILNI KONCERT V SAN MARTINU. SLOVENSki PEVSKI ZBOR SAN MARTIN je odpotoval na turnejo v San Paulo v Brazilijo. Pred odhodom so imeli poslovilni koncert v nedeljo, 15. novembra. Dr. Jure Rode je daroval sveto mašo za srečno pot. Po maši je zbor, pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic, zapel pesmi, ki so jih pripravili za turnejo v Braziliji. Na orglah jih je spremljal prof. Javier Más. Program je oblikoval Marjan Belec. Na koncu se je zborovodkinja zahvalila Gabrieli Boh, ki ima na skrbi vokalizacijo, Janezu Filipiču za pripravo scenskega prostora in kulturnemu referentu dr. Viktorju Leberju. Po koncertu je bilo družinsko kosilo. Omar Santana in Tone Belec sta spekla meso na žaru, gospe so se lotile kuhanja, mladina pa je spretno postregla gostom, ki so se še dolgo zadržali pri pognjenih mizah.

Gospe ZSMŽ ODSEK SAN MARTIN so imele svoj REDNI SESTANEK v četrtek, 19. novembra. Vodila ga je ga. Polona Makek. O škofu dr. Gregoriju Rožmanu pa jim je govoril Arh. Jure Vombergar.

»Kristus mora kraljevati« - **PRAZNIK KRISTUSA KRALJA IN SPOMIN OB 50. OBLETNICI SMRTI ŠKOFA DR. GREGORIJA ROŽMANA.**

V nedeljo, 22. novembra, smo slavili praznik Kristusa Kralja ve-

Nadškof dr. Anton Stres v družbi lazaristov Jožeta Planinška in Pavleta Novaka v Rožmanovem domu

soljstva; spomnili pa smo se tudi, da je poteklo petdeset let, odkar je umrl škof dr. Gregorij Rožman kot izgnanec iz rodne domovine. Odložil je težo križa in odšel po plačilo.

Zbrali smo se **V CERKVI MARIJE POMAGAJ** k sveti maši, ki jo je daroval delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini dr. Jure Rode. Somaševala sta pater dr. Alojzij Kukavica in msgr. France Urbanija. Med mašo je pel dekliški pevski zbor *Milina* s Pristave pod vodstvom prof. Marjane Jelenc Petrocco. Na orglah jih je spremljala ga. Anka Savelli Gaser. Prvo berilo je bral g. Stane Snoj, psalm je prebrala ga. Pavla Kremžar, drugo berilo pa gđc. Angelca Klanšek. Pri pridigi se je dr. Rode ob razlagi beril in evangelija spomnil škofa dr. Gregorija Rožmana. Ob preroku Danijelu je zatrdil, da je Kristusovo kraljestvo neuničljivo, da je samo Bog končni Gospodar. Škof Rožman je svaril pred komunizmom, zato so ga obsodili, končno pa bo zmagala resnica. Po petdesetih letih se ga tudi v Sloveniji spominjajo. V ljubljanski stolnici je bila slovesna maša; o procesu proti škofu Rožmanu so izšli dokumenti v knjigi: »Pred sodbo sodišča in sodbo vestik«. Vsi smo povezani s Kristusom; njegovo trpljenje in poveličanje sta enota. Škof Rožman je do smrti molil za vse tiste, ki so ga preganjali. Jezus je pred Pilatom potrdil, da je Kralj, vendar ni od tega sveta. Pričevati mora za Božje kraljestvo. Tako je tudi škof Rožman vedno pričal resnico. Ljubil je slovenski narod in se zanj žrtvoval. Vera je bila zanj na prvem mestu. Priporočal je molitev rožnega venca in čaščenje Marije, Božje Matere. Pripravil je Evharistični kongres in kongres Kristusa Kralja. Med vojno je spremljal trpljenje naroda in skušal pomagati, kjer je le mogel. V begunstvu je obiskoval Slovence, razkropljene po vsem svetu. Učil in

spodbujal jih je, naj ostanejo zvesti sveti veri. Trpel je nekrvavo, duhovno mučeništvo in iskal razumevanja le pri Križanem Kristusu. Smemo mu zaupati svoje trpljenje, iz večnosti nam more pomagati, ker posreduje za nas pri Bogu. Ob koncu maše se je dr. Rode zahvalil vsem, ki so sodelovali pri pripravah in izvedbi proslave.

Po maši je bila **V DVORANI ŠKOFA ROŽMANA IGRA ANDRAŽEV NORČEK**. Zgodovinsko dramo v treh dejanjih je napisal g. Miha Gaser, ki je tudi režiral. Napisana je v spomin vsem nedolžnim žrtvam nečloveškega postopanja med in po drugi svetovni vojni. Dramo so doživeto predstavili naslednji igralci: Ciril Jan (Jezusov glas); Niko Stariha (Andražev norček); Mimi Kočar (Andraževa Lojzka); Ivo Urbančič (Praprotnik Lojze); Gabi Bajda Križ (Praprotnica); Lucijana Pleško (Praprotnik Mojca); Tone Tomažević (Janez); Mirjanka Voršič Truden (Mica); Vanči Štrubelj (Miro, komunist); Erik Oblak (Sašo, katoličan); Aleks Puntar (Štefan, katoličan); Luka Štrubelj (lic., komunist); Karolina Kenda (Cvetka). Scenski prostor je pripravil g. Tone Oblak; mizarska dela Rudi Gričar; maske Metka Havelka Magister in Gabi Bajda Križ; šepetalki Andrejka Puntar Gaser in Ingrid Kopač Selan; luči Damijan Ahlin; zvok Adrijan Gaser; mikrofonist Aleksander Gaser.

Po končani predstavi se je v imenu odbora Slovenske hiše nastopajočim in sodelavcem zahvalil g. Janez Jelenc.

Globoko pretreseni smo odšli domov v zavesti, da je križ ne le znamenje trpljenja, ampak tudi odrešenja.

ZVEZA SLOVENSkih MATER IN ŽENA IZ SLOVENSKE VASI JE IMELA PREDAVANJE v soboto, 28. novembra, v

Hladnikovem domu. Govorila jim je lic. Alenka Brulc *O samozavesti*.

15-LETNICO FOLKLORNE SKUPINE MARIBOR SO PRAZNOVALI V CARAPACHAYU v soboto, 28. novembra, v okviru evropskega večera. Na prostem je bil postavljen oder, mize pod drevesi so bile slavnostno okrašene. Ga. Ani Klemen Boltežar je pozdravila vse navzoče, posebej še veleposlanika RS in gospo ter goste iz Slovenije: polkovnika dr. Tomaža Kladnika, stotnika mag. Zvezdana Markoviča in nadporočnika Albina Mikuliča.

Najprej je nastopila skupina *Maribor* s porabskimi plesi. Sledila je grška skupina *Ave Fenix*. Med nastopi je igral orkester *Die Freude*, da so se tudi gostje lahko zavrteli. Skupina *Maribor* je nato zaplesala štajerske plese. *Alle Jung* pleše avstrijske, nemške in švicarske plese. Končno se je predstavila skupina *Prosvita*, ki je predstavljala Ukrajino. Za zaključek so domači plesalci zaplesali poskočne gorenjske plese. Bil je čudovit večer; posebnost so vzbujale barvite narodne noše. Ga. Ani Senovršnik se je zahvalila vsem nastopajočim. Ker je bil rojstni dan, so prinesli tudi torto, ki se jo razdelili na 300 porcij. Večer se je nadaljeval ob prijetni glasbi in prijateljskih pogovorih.

SKLEPNA PRIREDITEV TEČAJA ABC PO SLOVENSKO IZ BARILOCH. V soboto, 28. novembra, so učenci zaključili letošnje šolsko leto **Z IGRO GORJANCEV PAVLEK**, ki jo je na Kunčičevo besedilo priredil Janez Mežnar. Pred pričetkom igre je voditeljica tečaja prof. Terezka Žužek pozdravila vse navzoče v obeh jezikih, učiteljica Marija Osojnik pa je prebrala vsebino v španščini. Za osnovnošolske otroke in dijake, ki jim je slovenščina drugi jezik, je bil to velik izziv, ki so ga odlično prestali.

malo za šalo...

DEVRIENT

Precej znajdljivosti je pokazal nemški igralec Eduard Devrient, ko je igral Richarda III. in je zaklical kraljeve besede po bitki:

»Konja! Konja! Kraljestvo dam za konja!«

V tem trenutku je nekdo z galerije glasno vprašal:

»Ali zadostuje osel?«

Devrient se je bliskovito znašel in zavpil:

»Seveda! Kar pridite doll!«

+

TWAIN

Na svečanosti v New Yorku je imel Mark Twain, slavni humorist, zelo duhovit nagovor. Znan odvetnik, ki je vodil

svečanost, je vstal (z rokami v žepih, kakor je imel navado), se obrnil k udeležencem in dejal:

»Slavni poslušalci, ali se nič ne čudite, da je humorist po poklicu vendarle zares humoristično govoril?«

Ko se je veselost poglela, je prosil za besedo Mark Twain in rekel:

»Slavni poslušalci, ali se nič ne čudite, da je imel odvetnik vendar enkrat roke v svojih lastnih žepih?«

+

Nekoč je kosil z mlado žensko.

»Kako čudovito lepi ste,« ji je rekel.

»Škoda, da tudi jaz ne morem reči kaj takega o vas,« je odgovorila dama, ki je bila znana po svoji pikrosti.

»Napravite kot jaz: zlažite se!« ji ni ostal dolžan Twain.

Izjemnost Rožmanovega lika

– Dr. Ivo Kerže 1

Z vami vse dni – François X.

Nguyen van Thuân 4

Človek pred skrivnostjo – Tomáš

Špidlík 5

Arški župnik o Brezmadežni 7

Podaril ti bom še večje milosti 8

Neža, mučenka – Silvester Čuk 9

Nameni Apostolata molitve

za januar in februar 10

Splav ali nestrpnost -

Prevedel Marjan Hribar 12

»Izjava Manhattan« -

Lojze Kukovica 13

Moja mama se imenuje Rajko -

Prevedel Marjan Hribar 14

Islam in Evropa – Marko Kremžar . 15

Biserni jubilej s Marije Štefe 17

Misijonar P. Lovro Tomažin,

DJ je odšel k Očetu – S.S. 18

Dr. Janez Zorec, astrofizik, se je

pogovarjal – Stane Snoj 22

Rojstva, poroke in smrti v letu

1959 – Jure Vomberger 24

Duhovno življenje je objavilo

– Jure Vomberger 25

Iz naše kronike – Metka Mizerit 28

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- V neodvisni Sloveniji je zelo malo neodvisnih državljanov.
- Predsednik vlade bi moral bolj skrbeti za preteklost kot za prihodnost, po preteklosti ga bodo ocenjevali.
- Stavka sodnikov po koncu druge svetovne vojne bi rešila na tisoče nedolžnih obsojencev.
- Samo mrtvi junaki so verodostojni.
- Katarzo potrebuje Italija zavoljo fašizma, Slovenija pa zavoljo komunizma.
- Zdaj so končno spregovorili pobiti.
- Resnica je najprej mrknila na vzhodu.
- Živimo v včerajšnjem času, ki so ga ustrezno rekonstruirali.
- Kupujemo ljudi po najvišjih dnevnih cenah.
- Večina tajkunov je zlezla iz levega gnezda.
- Župan Janković pričakuje, da bo Tito osebno prikorakal po Titovi aleji.
- Tranzicija je naša večna usoda.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVija - Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo

Direktor: mons. dr. Jure Rode - **Urednik:** Stane Snoj - **Člani uredniškega odbora:** Marjana Batagelj, Metka Mizerit in arh. Jure Vomberger - **Oblikovanje in prelom:** Rozka Snoj - Ramón L. Falcón 4158, C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel: +54-11-4636-0841 - Fax: +54-11-4636-2421 - E-mail: dusno_pastirstvo@ciudad.com.ar - Registro de la Propiedad Intelectual Nº 90.877 - **Tisk:** Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - California 2750 C1289ABJ Buenos Aires, Argentina - Tel: +54-11-4301-5040 - E-mail: info@vilko.com.ar

POVERJENIKI: ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. - **ZDA:** Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA - **ITALIJA:** Trst: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia - **Gorica:** Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. - **AVSTRIJA:** Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Jorge Rode, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina

Duhovno življenje izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS

42. Pristavski dan - Foto Lučka Oblak Čop

**3RA COPA AMISTAD DE MAXI VOLEY
MAR DEL PLATA 2009**

Ženska odbojarska ekipa Slomškovega doma
v Mar del Plati na narodnem turnirju v odbojki

Z 48. Mladinskega dne v San Justu
Narodne noše pred Marijo Pomagaj
v sanjuški stolnici po sv. maši
Fantovska in dekliška odbojarska
ekipa iz San Justa
Foto Lučka Oblak Čop

Z 48. MLADINSKEGA
DNE V SAN JUSTU

Igra "GLAVNI DOBITEK"
v izvedbi mladine
Našega doma.
Režiserka Ivana Tekavec,
scenograf Tone Oblak.

Foto Lučka Oblak Čop

Correo
Aéreo
Suc. 7 B. A.
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 6395
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 2560

La Vida Espiritual Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovna. Director: Mons. dr. Jorge Rode Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877 Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - California 2750 - C1289ABJ Buenos Aires - Argentina